

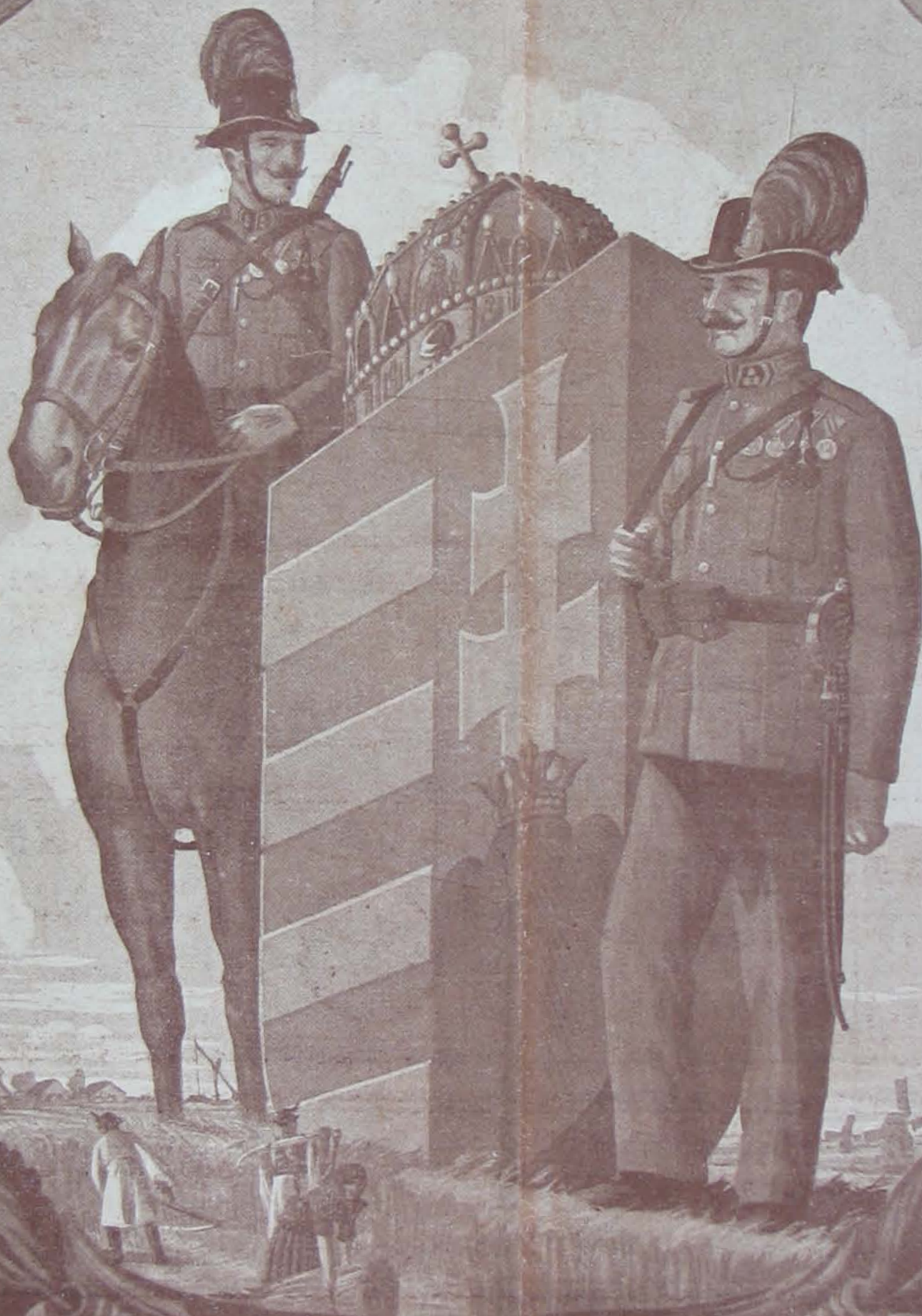
XVIII. ÉVFOLYAM

10. SZÁM.

BUDAPEST, 1928

ÁPRILIS 1.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., ORSZÁGHAZ UTCA 30. SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő, negyedévre 3 pengő.

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Ámen.

Pro memoria.

Borzalmas szerencsétlenség színhelye volt a napokban a pestmegyei Solt község. Egy egyesületi mozgókép-előadás közben tűz ütött ki s a mintegy 250 főnyi közönségből ötvenen összeégtek, megsebesültek, csaknem a fele súlyosan, életveszélyesen. Többen meghaltak, mielőtt kórházba kerültek volna. Amint a vizsgálat megállapította, a szerencsétlenséget az okozta, hogy a vetítógépet hozzá nem értő egyén kezelte s emellett még a tűzrendészeti intézkedéseknek sem tettek eleget.

Nem lehet eléggé kárhóztatni azoknak a vétkes könnyelműségét, akik néha ostobaságból, néha gondatlanságból, a legtöbbször azonban közönyből, lenéző és szinte virtuskodó fölényeskedésből nem tartják be azokat az óvintézkedéseket, amelyeket a felsőbb-ség az emberélet hatályosabb védelmére elrendel. Nem akarják belátni, hogy nem bürokrata agyakban megfogamzott hóbortok ezek, hanem sok más hasonló borzalmas eseményből leszűrt, mindenki által megszívlelendő tanulságok, véres, megcsonkított áldozatok szomorú végrendelete: »Vigyázzatok, úgy ne járjatok, mint mi!« Hogy az esetek tulnyomó részében — hála Istennek — nem történik szerencsétlenség, az nem ment fel a köteles gondosság alól, mert ami száz esetben nem történt meg, az megtörténhetik a százegyedikben.

Az ilyen solti rémségek bizonyítják a legkézzelfoghatóbban annak a szükségességét, hogy a hatósági rendelkezések ne maradjanak a papíron, hanem az életben is valósággá váljanak. Az emberek hamar készek arra, hogy hatósági okvetetlenkedésről és zaklatásról beszéljenek olyankor, amikor a rendelkezések teljesítése rájuk nézve kellemetlenséget vagy legalább is kényelmetlenséget jelent, de ha megvan a baj, akkor senkinek sem jut eszébe, hogy a gépkezelőt hibáztassa, aki túltette magát mindenféle rendeleten és szabályzaton, hanem mindenki a hatóságot vádolja mulasztással, amiért nem szerzett érvényt a rendelkezésének.

Nem állítjuk, hogy a szabályzat betűje szerint az illetékes őrsöt is felelősség terheli a történetekért, mert hiszen az előadási engedély kiadása és annak a megállapítása, hogy az azért felelős egyén az engedély feltételeinek megfelelt-e, nem a csendőrség hatáskörébe tartozik. Egy tanulságot azonban mindenestre levonhatunk az esetből: a csendőrségnek mindig inkább többet kell tennie, mint pontosan ugyanannyit, amennyire a betű kötelezi. Vannak dolgok,

amelyekhez a csendőrségnek valóban nincsen semmi köze, az ilyenekbe nem is szabad beleártanunk magunkat. De vannak viszont olyan dolgok is, amelyekben a hatáskört és kötelességet nem lehet piros vonallal pontosan elhatárolni s amelyekben a csendőrség kezdeményező tevékenysége és ellenőrzése sohasem lehet fölösleges vagy hivatlan. Egy község nem olyan eseménydús, hogy egy ilyen népesen látogatott előadás az őrs figyelmét elkerülhesse, ha pedig tudomást szerez róla, akkor lehetetlen, hogy azok a szembeötlő hibák és mulasztások, amelyek ott is előfordultak, észrevétlenül maradjanak, amikor utasításunk a figyelmet éppen ezekre külön is felhívja.

De van az esetnek még egy másik tanulsága is.

A legmesszebbmenő óvintézkedések sem elegendők arra, hogy az ember feje fölött lebegő minden katasztrófát elhárítsanak. Minden elővigyázat mellett történtek és fognak történni csapások és nem várt szerencsétlenségek. De ha már nem kerülhetünk el minden bajt, vajjon kell-e, muszáj-e, hogy ezeknél a baleseteknél a saját magunk tudatlansága, fegyelmezetlensége és az ilyen veszéllyel szemben való iskolázatlansága miatt az áldozatok számát ötszörösére vagy hatszorosára emeljük? Mert szomorú, tipikus példája volt ennek a solti tűzkatasztrófa. Bebizonyosodott, hogy a tüztől, csupán a tüztől 8—10 embernél több nem sérülhetett volna meg. A többit letiporták, agyongázolták és a tűznek szorították a fejüket vesztett menekülők.

Állítjuk, határozottan állítjuk, hogy egy 250 emberrel zsufolt termet 2—3 percen belül teljesen ki lehet üríteni egyetlen ajtón át is, ha az elsőként kitódulók nem maradnak a kijáratnál állva, hanem egyenes irányban tovább futnak 40—50 lépést. Kétszázötven ember életének sorsát az a 6—8 ügyefogyott dönti el, akik szerencsésen kiérve a szabadba, dehogy is futnának tovább, hogy a többieknek utat engedjenek. A saját életük már meg van mentve és ha nem is készakarva vagy tudatosan, gyilkosaivá lesznek ki tudja hány embernek azáltal, hogy a menekülés útját elállják előlük.

Azt hisszük, hogy az első segélynyújtás, a tüzoltás, a különféle betegségek elleni védekezés stb. oktatása mellett nem lenne haszontalan dolog néha azt is megmagyarázni vagy éppen gyakorolni is, hogy ilyen tömegszerencsétlenségek alkalmával hogyan kell viselkednie annak, aki ép bőrrel akar menekülni. Iskolákban, leventegyesületekben, cserkészcsapatoknál, tüzoltóknál, de még nálunk a csendőrségnél is nagyon sokan lennének ezért halásak, ha száz esetben nem is, a százegyedikben egészen bizonyosan. Ha Solton csak egyetlen ember is lett volna, akinek ez eszébe jut, a katasztrófa nem lett volna ilyen nagyarányú. Ez nem utólagos bölcselkedés, hanem előzetes memento azok számára, akik embertársaik életének megvédését felelősség mellett vállalták.

Még egy pár szó a kiképzés és oktatás kérdéséhez.

Irta: MILDSCHÜTZ KÁLMÁN százados.

Oktatási és kiképzési rendszerünknek új alapokra való helyezéséről lapunkban a közelmúltban *Pinczés* és *Kovarcz* százados urak szakavatott tollából sorozatos közlemények jelentek meg. Mivel minél többen, minél különbözőbb szempontból vizsgáljuk meg ezt a nagy horderejű kérdést, az arra hivatottaknak a választás annál könnyebb lesz, bátorkodom e helyen az azokban felvetett gondolatokra kiterjeszkedni és a kérdést más oldalról is megvilágítani.

Pinczés százados ur cikkében több helyen érinti az érvényben lévő tananyag- és időtartambeosztást és ama nézetét juttatja kifejezésre, hogy a jelenlegi egy éves beosztást talán célszerűbb lenne legalább is 2 évesre átváltoztatni.

Kovarcz százados ur igen erősen alátámasztott érvekkel igyekszik bizonyítani annak szükségességét, hogy a kiképzés munkájának súlypontját az örsről át kellene helyezni. Cikkében érdekesen világítja meg az örsön való továbbképzés jelenlegi menetét és nehézségeit.

Kovarcz százados ur cikkében olyan egyénekké számol, kik az általa tervezett módszer szerint kiképezve kerültek az örsökre, tehát a kellő alappal rendelkezvén, a gyakorlati módszeres oktatás révén továbbképzésük az örsön eredménnyel kecsegtet.

A százados ur azonban nem vette tekintetbe az örsökön jelenleg szolgálatot teljesítő legénység kikép-

zési fokát. Ezek jórésze a háború és forradalom óta került a testülethez. A fiatalabb legénység majdnem kivétel nélkül gyorsított tanfolyamon ment keresztül, hol az elméleti kiképzés mellett a legminimálisabb idő alatt a gyakorlati kiképzésükről is gondoskodni kellett. A fiatalabb anyag tehát csak félig kiképzetten került ki az örsökre, nem volt meg a kellő alapjuk ahhoz, hogy önképzésük terén valami látható eredményt tudjanak felmutatni. Ugy hiszem, nem nagyon járok messze az igazságtól, ha azt állítom, hogy a fiatalabb legénységünk 80 százaléka nem rendelkezik a teljes tudással, melyet egy jó csendőrtől megkövetelhetünk. Ennek okait, melyek részben az akkori időkben is keresendők, megvilágítani nincs szándékomban, hiszen mindannyiunk előtt ismeretesek. Az ismétlő és gyakorlati módszernél jobb és hatásosabb agygyimnasztikát el sem tudok képzelni, de ez jelenleg csak nagyon kevés csendőrnél alkalmazható. Ez olyan jártasságot kíván minden egyes szaktantárgyban, hogy alapos tudás nélkül nem alkalmazható. A legénység pedig — tapasztalatom szerint — nem uralja az anyagot a kellő mértékben. Nem huzhatunk emeletet olyan épületre, melynek az alépitménye gyenge.

Fentebb kifejtettek alapján a *Kovarcz* százados ur által felvetett oktatási módszer bevezetését tehát jelenleg — hangsúlyozom, hogy csak jelenleg — még nem tartom időszerűnek.

Kétségtelen, hogy a jelenlegi oktatási módszerünk a mai modern kor követelményeinek nem mindenben felel meg. Szükségesnek tartom tehát egy ideiglenes, átmeneti oktatási módszer bevezetését, mely a kellő alapos kiképzést nélkülöző legénységünknek a további önképzéshez az alapot megadja, a mulasztottakat velük behozatja.

Menedék..

*Nehéz köd ül a lelkeken,
Mindenki oly csüggeteg,
Mint a házban, hol szomorún
Gyötrődik a lázbeteg.*

*Egy a kérdés az arcokon,
Egy a súly a sziveken:
Meddig tartja még bilincsen
A magyart az idegen?*

*Nekem is e szörnyű kérdés
Felhőzi be nappalom
S hosszú éjek bús magányán
E miatt nem alhatom.*

*Ez kísér, ha nyüzsg az utca,
Ez kísér, ha néptelen.
Égen, földön sehol semmi,
Mi vigaszt ad énnekem.*

*Egy van csupán, egy oázis,
Hol a lelkem megpihen,
Hol reája új reménynék
Vigaszt sőt szeliden.*

*Gyermekszemek, szép oázis,
Ti bennetek mennyi hit!
Csillogástok, ragyogástok
Bízni újra megtanít.*

*Nézlek, nézlek s hitem éled:
Nemsokára e szemek*

*Villámitól az ellenség
Gyáva félszszel megremeg.*

*Tükrötökben ott látom én,
Miért szívünk kesereg:
Magyar Erdély, magyar Bánát,
Zúgó magyar jenyvesek!*

*Tüzetek gyújt s azt ragyogja:
Ugy lesz, mint volt egykoron,
Ujra magyar daltól hangzik
Magyar róma s hegyorom!...*

*Gyermekszemek, tükrötökből
Egy szebb világ integet.
Fényetek hadd szálljon széjjel,
Töltsétek be új reménnyel
A bús magyar szíveket!*

Feleki Sándor.

Bonyodalom a füvedi örsön.

Irta: KILIÁN ZOLTÁN.

I.

Nem tudom, véletlen tette-e vagy a tiszt uraknak volt retnivaló csinos csendőrökről. Nehogy azonban rosszat gondoljunk, megmondom mindjárt előljáróba, hogy a szerelmes leány csak egy csinos csendőrt szeretett. Ezt az egyet azonban nagyon.

Nem tudom, véletlen tette-e vagy a tiszt uraknak volt valami szándékuk vele, ezen a füvedi örsön csupa csinos,

E tekintetben már az elmúlt esztendőök folyamán történtek különböző próbálkozások, ismétlő tanfolyamokba vezénylések, azonban a tetemes anyagi kiadás mellett azok sem hozták meg a kívánt eredményt, amellet a legénység jó részét a szolgálattól is elvonták. Megmarad hát ismét az őrsön való továbbképzés eszméje. Ehhez azonban meg kell adni a szükséges időt és eszközöket. Ezt a következőképen vélem elérhetőnek:

1. A tananyagbeosztás időtartamának megváltoztatása.

2. A tananyagbeosztás lényegi megváltoztatása és végül

3. A levelező oktatás bevezetése által.

Nézzük már most az egyes pontokat.

ad. 1. *Pinczés* százados ur cikkében több helyen ama nézetét juttatja kifejezésre, hogy a jelenlegi egy éves beosztást talán célszerűbb lenne legalább is 2 évre átváltoztatni.

Mielőtt e kérdéssel lényegileg foglalkoznék, egy kis számítást kell végeznem.

A Szut. a foglalkozás idejét napi 2 órában állapítja meg. Mivel az őrsök szolgálati elfoglaltságuk következtében még ezt a 2 órai foglalkozást sem tartathatják be minden nap, az oktató a Szut. 176. pontja értelmében majdnem teljesen szabad kezét kap, hogy az elmaradt foglalkozási órákat behozza. A főelv ugyanis az, hogy a hó végén az előirt oktatási óraszám meglegyen. Ha most megnézzük, hogy egy hétre mennyi oktatási óraszám jut, azt látjuk, hogy rendszerint 12. Ebbe azonban bele kell számítani a heti tananyag kikérdezésére szánt idő legnagyobb részét is, ami kis őrsökön átlag 2, nagyobb létszámú őrsökön azonban

4 órát is elvonhat a tulajdonképeni oktatási időből. Az elvégzendő anyag pedig nagyon sok. Számításaim alapjául veszem a heti 10 órai oktatási átlagot.

Az őrsökön az oktatás a legutóbb kiadott rendelet szerint az alapvető és ismétlő módszeres oktatás szerint folyik. A tapasztalat azt mutatta, hogy az ismétlő módszer szerinti oktatáshoz kb. kétharmaddal több idő kell, mint ugyanazon anyagnak az alapvető módszer szerinti oktatásához.

Mivel a már cikkem elején kifejtett indokok alapján az ismétlő módszer szerinti oktatást jelenleg célszerűtlennek és kivihetetlennek tartom, csak az alapvető módszer szerinti oktatással foglalkozom, megállapítva a szükséges oktatási időt.

Például a Szut. 1. pontjából a következő fogalmakat kell az oktatónak, esetleg egyenkint és részletesen megvilágítania:

Közbiztonsági szolgálat, megelőző és nyomozó szolgálat, katonailag szervezett őrtestület, működési terület, személy- és vagyonbiztonság, közbéke és közrend, szándék, mulasztás, véletlenség, gondatlanság, ezekből eredhető veszély, kár, szerencsétlenség, illetékes hatóság és bíróság, közrendészeti ügyek, felügyelő és támogató segédkezés.

Lám, ilyen sok kérdés szorul még egy egyszerű pont oktatásánál is megvilágításra. Mindezeket példákkal illusztrálni, meggyőződni, hogy a hallgatók megértették-e, velük példákat mondani nagyon sok időbe kerül. Már pedig az oktatónak semmi körülmények között sem szabad addig tovább mennie, míg azt, amit magyaráz, mindenki meg nem értette.

De nézzünk meg egy olyan pontot, amely csak olvasásra van feladva.

III.

Az őrsön csak Zatykó Józsi maradt, altiszti sarj és ragyogó irodás.

Zatykó Józsi élvezte az egyedüllétet és a jövőt. Szemlét tartott a laktanyán, mintha már őrsparancsnok lenne maga is. Néhány képzeletbeli csendőralárendeltjét megróttta magában, »szigoruan, de igazságosan«; mert ez lesz majdan a szava, néhányat megdicsért.

Éppen ezt mondta hangosan:

— Banai, maga türhető csendőr, de inkább a *Szutba* kacsintgasson azért többet! Szut, nem Bözsi! Érti, Banai?!

— Kire kacsintgasson? — kérdezte valaki most.

Zatykó Józsi ijedten pördült az ajtó felé.

— Mi az, kérem?

— Micsoda Szutra kacsingasson Banai?

Tágrameredt szemmel bámult a kérdezőre Zatykó József altiszti sarj.

— Bö... Böbözsi... — dadogta. — Mit keres maga itt?!

Bözsi zavarba jött.

— A... a... parancsnoknéit keresem, de... de el téveszteltem az ajtót...

Zatykó Józsi kezdett örülni magában ennek a tévedésnek, aminek elsősorban azzal adott kifejezést, hogy a bajuszkáját kezdte pödörgetni. Bözsi se nagyon igyekezett, hogy a tévedését helyrehozva gyorsan kiszuladjon a veszedelem helyről, hanem mosolygós érdeklődéssel nézett körül a tűkörtiszta laktanyaszobában. Még ilyet nem látott.

— Milyen érdekes. És milyen szép rend van mindenütt! Edes Zatykám — és megragadta a Zatykó kezét — mondja, melyik az Árpád ágya?

Zatykó egészen ellágyult. Érezte, hogy erőlyes fellepésre

szép szál csendőr került össze, akár moziszinésznek mehetett volna bármelyikük, de még ott is a legjavának. Az ilyesmi pedig nem maradhat észrevétlen a lányok előtt. Talán úgy fejezhetném ki legjobban a tényállást, hogy az őrskörlet nőlakossága felette szokatlan érdeklődést tanusított a csendőrségi testület iránt, amit elsősorban az őrsparancsnokné kitünő hirszolgálatára fogott fel és bizonyos tekintetben félre is magyarázott. Pedig az ura egy jó szivart igazán többre becsült, mint bármilyen női szemet. Kitünő csendőr és kiváló előljáró az »őreg«, de csinosnak nem merte mondani eddig senki e világon, még az édesanyja se, pedig az minden jót szívesen állított egy szem fiáról.

II.

A csinos csendőrt, akiről históriázunk, Banai Árpádnak hívták, őrmesteri rendfokozat ékeskedett a gallérján s leányvesztő szemmel örködött a füvedi őrskörlet közbiztonsága fölött. Bizonyos jóleső remegést nem fojthatott el magában még az őrsfőzőnő sem, mikor bejött a levesestállal és Banaira tekintett. Itt-ott a közgazdálkodás adta meg az árát e remegésnek; pohár, tányér, miegymás ment darabokra. Ugyanez esett meg azonban Számos Mihályéknál is, ahol Számos Bözsi kezében inogtak meg a holmik, szintén Banai-okokból.

Igy folyt az élet a füvedi őrsön, alakultak a szerelmek. Ki tudja, meddig ment volna mindez megírásra érdemtelennül, ha szerdán nem jön parancs a szárnytól, hogy csütörtök reggelre az egész őrs Ivánfalván legyen céllovészetre, egy ember maradhat csak otthon naposnak.

Jó, de mi köze ennek az ígért szerelemhez.

Több, mint gondolnók.

A Szut. 9. pontjából megvilágítandónak tartam a következőket:

1. Igénybe vehetik-e a honvédtiszti parancsnokságok, hatóságok, intézetek a csendőrpáncsnokságokat és milyen szolgálatokra?

2. Mit ért honvédtiszti parancsnokság, intézet, hatóság alatt?

3. Mit ért honvéd állomáspáncsnokság alatt?

4. A honvéd állomáspáncsnokságok mely páncsait és felhívásait kötelesek a csendőrpáncsnokságok teljesíteni? (Itt egy pillanatra megállok. Személyes tapasztalat után állithatom, hogy ily esetben az oktató bizony nem veszi elő a másik szabályzatot, jelen esetben a Szolg. Szab. I. R.-t, hogy a hivatkozott részt legalább is felolvassa a legénység előtt. Hogy pedig azt még el is magyarázza, azt ugyan kevés oktatótól láthatjuk. Pedig ezt a pontot enélkül nem lehet megérteni. Ha pedig a hivatkozott pontot megnézzük, láthatjuk, hogy még abban is van még egy-két magyarázatra szoruló kérdés, pl.):

5. Mi a riadó intézkedés?

6. Mit ért katonai rendőrszabályzat alatt? (Vajjon hányan tudnának erre megfelelni?)

7. Mit ért katonai egészségügyi szabályzat alatt?

Mielőtt tovább mennék, kedves olvasóim figyelmét fel szeretném hívni egy érdekes körülményre.

Az itt említettem 9. pont csak »olvasásra« van felvéve. A megvilágítandó kérdések alapján viszont úgy tűnik fel, hogy ezen pontot is úgy át kell magyarázni, mint a »tanulásra« felvetteket. Bizony ezt így tartom helyesnek. Általános tapasztalat ugyanis, hogy a csak olvasásra felvett pontokból a legénység vagy semmit, vagy csak édes keveset tud. Ennek legtöbb-

ször az az oka, hogy az oktató is csak felületesen veszi át az ilyen pontot, szinte csak átfut rajta, néha még fel sem olvassa, a szemlélő előjárók pedig rendszerint csak a tanulásra felvett pontokra helyezik a kérdezgetés súlypontját, a többiek ritkán bolygatják. Már pedig az illető pontok tartalmát mégis csak el kell tudni mondani, vagyis a csendőrnök tudnia kellene az illető pont *lényegét* saját szavaival előadva. Ez pedig különösen a fiatalabb csendőröknél — kik a megfelelő agytechnikával nem rendelkeznek — nagyon nehéz dolog. Ezt csak úgy tudja elérni, ha az illető pontot meg is *érti*. Már most hogy követelhetjük tőle egy olyan pontnak a lényegi elmondását, megértését, amelyet meg sem magyaráztak neki. Több ízben tapasztaltam, hogy a szorgalmasabbak inkább megtanulták szóról-szóra az átolvasandókat is, csak-hogy eredményt tudjanak felmutatni. Mikor azonban kissé mélyebben hatoltam be a dolog lényegébe, bizony fiaskót vallott a tudomány. Ezért tartom szükségesnek, hogy a csak olvasásra feladott pontok is részletes magyarázat tárgyát képezzék.

De a többi tantárgyakkal sem állunk valami rózsásan. Nem akarom olvasóimat untatni amugy is közismert dolgok felsorolásával, célom mindössze az volt, hogy rávilágítsak arra, mennyi magyarázatra szoruló kérdés van még egy kis aprónak, lényegtelennek látszó és látszólag magyarázatra sem szoruló pontban is. A magyarázathoz pedig idő kell.

Ha pedig ezek után egy kis számítást végzünk, hogy az egyes pontok alapos átoktatásához mennyi idő kell, bizony nyugodtan kimondhatjuk, hogy a heti 10—12 óra alatt mindezeket átvenni nem lehet. Talán még 24 óra is kevésnek bizonyulna. Jó magam egy

volna szükség, mert bizony még hirbe keveredhetik és akkor vége az őrsparancsnokképzőnek, de hát, Istenem, az altiszti sarjak sincsenek mindig fából. Rámutatott egy feszes magatartású ágyra a sarokban.

— Az ott, ni. — Magában meg kezdte irigyelni Banait.

Bözsike odafutott az ágyhoz, felemelte a »magánpárnát« és hirtelen alája dugott valamit.

— Egy zsebkendőt himeztem neki, de meg ne mondja, hogy itt voltam és én tettem oda.

Zatykó Józsi most már végérvényesen beletörődött, hogy a »tévedés« nem az ő javára történt.

A Bözsike kis szíve úgy vert, mint a jó borraivalós temetésnél a harang.

— Legalább láttam a helyét is — sugta szégyenlősen.

Nagyon kedves jelenet volt. Most már Zatyi is legyűrte magában az irigységet s örült, hogy örömet szerezhetett ennek a kis leánynak, meg fog majd szerezni Banainak is, ha hazajön és mindent elmond neki.

Ebben a pillanatban felpattant azonban az ajtó. Férje helyettese, az őrsparancsnokné jelent meg villámló tekintettel a két fiatal előtt.

— Mi ez?! Micsoda ez?!

Zatykó Józsi piroszavartan nézett Bözsire is, a tiszt-helyettesnére is.

— Kérem, igazán semmi...

— Ne dadogjon. Szégyelje magát inkább. Majd adok én semmit.

Zatyiban felébredt a dac.

— Bocsánatot kérek, miért szégyeljem magam?

Bözsinek is megjött a bátorsága, noha az előbb ugyan-csak megszeppent.

— Igaz is, parancsnoknéni, mit resteljen a Zatyi?

Az őrsparancsnokné égnek emelte kezét.

— Még hogy mit?! Ó, elveteműtség. Ó, mai fiatalság! Mi lesz a világból, mi lesz?

— De hát miért, néni?

— Teremtő Isten! Hogy nem sülyednek el az álló helyükben?!

Bözsike vállat vont. Aztán Zatykóhoz fordulva, kezét nyugtatta.

— Köszönöm.

És kilibegve az ajtóig, onnan kiáltotta, kicsit szemtelenül bizony.

— Jó napot, parancsnoknéni!

— Jót?! Majd adok én neked jónapot!

IV.

Csütörtök estére megjöttek Ivánfalváról az őrsbeliek, holtrafáradtan, porosan.

Az őrsparancsnokné azonnal feltálalta nagy jelentenivalóját a vacsora mellé az urának, miután valami ürüggyel kiküldte a gyerekeket.

— No, Jani, a te drágalátos Zatykód is finom ember ám! Dagasztom éppen a kenyeret, mert hogy jó étvágyunk van. hála Istennek és nem kell nézni, hogy egy karéj ide vagy oda, hogyis mondjam, hát dagasztom éppen a kenyeret, mert hogy elfogyott az a tegnapelőtt sültött hatkilós...

A tiszt-helyettes letette a kanalat.

— Vagy egész röviden vagy hallgass, fiam!

— Hát rajtértem. Ez már csak rövid, mi?

— Kit?

— A Zatykót! Ott engedelgett a Számos Bözsivel. A lak-tanyában. Ma reggel. Ide jutottunk.

Elkomorult a tiszt-helyettes arca.

— Elmondtad már valakinek?

alkalommal gyakorlatilag is ellenőriztem számításomat, amennyiben az egy heti anyagot átoltattam, az erre fordított időt összeadva 30 óra jött ki. Ha pedig az ismétlődő módszer szerint kell az anyagot átvenni, úgy hiszem nem csalódom, ha az oktatásra számítandó időt ugyanennél az anyagnál 50 órára becsülöm. Tehát egy heti anyag átoltatásához ismétlődő módszer szerint egy hónapi oktatási óra szükséges. És mindezt legjobb esetben heti 10 óra áll rendelkezésre.

Az őrsök szolgálati havifüzeteinek átvizsgálásánál tapasztaltam, hogy az erősebben igénybevett őrsök a havi oktatási óraszámot vagy nem tudták elérni vagy csak igen nagy megerőltetéssel és úgy tudták kihozni, hogy a Szut. 176. pontjával ellentétben napi 5—6 órát is oktattak oly napokon, mikor a legénység javarésze otthon volt. E tárgyal foglalkozni nem célom e cikk keretében, csupán azt hozom fel, hogy meggyőződtem róla, miszerint még a napi 2 órás oktatási óraszám is sok, azt redukálni célszerű lenne legalább is napi másfél órára.

Talán sikerült fenti indokok alapján kimutatnom, hogy a jelenlegi tananyagbeosztás az előírt idő alatt semmi körülmények között sem vehető át olyan alaposan, amint azt át kellene venni. Szükséges lenne tehát a tananyagot legalább 2 évre felosztani, de tekintve, hogy a napi 2 órás oktatás is soknak mutatkozik, annak redukálása esetén a három évre való felosztást sem találnám túl soknak. Hiszen ugyanis az a fontos, hogy legénység az anyagot tényleg uralja is, nem pedig, hogy azon minden évben újra meg újra felületesen átszaladjon.

ad. 2. A tananyagot 3 csoportra osztanám: járőrtárs, járőrvezető és őrsparancsnokhelyettes részére.

Az asszony elpirult erre a kérdésre.

— Nem mertem... féltem, hogy...

— Azt ugyan jól tetted. Ne is szólj, mert ha a leány bepöröl, elverik rajtad a port.

— Én rajtam?

— Rajtad bizony. Mert női becsület dolgában nincs bizonyítás...

— Elég gyalázat!

— Gyalázat, nem gyalázat, így van!

— Szóval tehetnek akármit? Itt a laktanyában, az orrunk előtt?!

— Szóval majd én kivizsgálom a dolgot. Add ide a hust, szivem!

Vacsora után azon fáradtan bement az őrsparancsnok az irodába.

— Ki járt itt délelőtt, Zatykó?

— Jelenteni akartam már, de tisztihelyettes ur előbb vacsorázni tetszett. Az volt az egész, hogy bejött a Számos Mihály leánya, a Böske, aztán megkérdezte, melyik Banai őrmester ágya. Meg akarta simogatni.

— Hm. Mást nem jelent, Zatykó? Hol állt maga és hol állt a leány, mikor a feleségem benyitott?

— Én a szoba közepén, a leány a Banai ágyánál.

— Tud-e erről a látogatásról még valaki?

— Banai csak. Mihelyt bevonult, megmondtam neki, mivel láttam a Bözsint, hogy szereti. Hadd örüljön...

Az őrsparancsnok megvakarta fejét; hitt is, nem is az irodának.

— Bonyodalmas, a teremtsit! Mi lesz itt még, ha az asszony beszélni kezd?!

V.

A bonyodalom csak ezután jött. Banai Árpád még azon

Minden csoporton belül a tananyagot felosztanám szösz szerint, lényegileg megtanulandó pontok szerint és egyes pontokat olvasásra. Olvasásra felvenném a járőrtárs részére a járőrvezető tananyagát, a járőrvezető részére az őrsparancsnokhelyettes részére előírt anyagot, hogy már előre hönghesszen bennük. Az őrsparancsnokhelyettes részére pedig már az egész anyag felveendő lenne.

A tananyag heti beosztása helyett talán jobban megfelelne a havi beosztás, mert tapasztalati tény, hogy egyes hetekben az anyag nem vehető át különböző okok miatt. Az oktatóra lenne rábízva, hogy az anyagot a hónapon belül tényleg át is oktassa.

Tekintettel kell azonban lennünk arra is, hogy egyes vidékek szerint változnak a bűncselekmények. Sokszor egyes örskörletek szerint is. Már pedig — mint ezt Kovarcz százados ur cikkében igen érdekesen fejtette ki — okvetlenül szükséges lenne, hogy azokat a bűncselekményeket, melyek az örskörletben gyakrabban fordulnak elő, az illető őrsökön behatőbb oktatás tárgyává tegyék. Ezt legcélszerűbben úgy látnám megoldhatónak, ha a szárnyparancsnokok az utóbbi évek tevékenységi kimutatásai alapján összeállítanák az egyes őrsökön gyakrabban előfordult bűncselekményekre vonatkozó §-okat és pontokat és azokat az osztályparancsnokságok illesztenék be a tananyagbeosztás keretébe úgy, hogy minél gyakrabban képezhessék oktatás tárgyát.

Ugyancsak rosszul állunk az új törvényekkel és rendeletekkel is. Kovarcz százados ur cikke után csak annyi hozzászólnivalóm lenne, hogy azokat még érvénybelépésük előtt ajánlatos lenne leadni az őrsöknek,

este elnézett Számosék házuk felé. Bözsinek is akadt nézni-valója odakint.

— Édes Bözsikém! — sugta az őrmester. — Hát ott jártál? Megnézted a helyemet?

— Haragszik?

— Látod! — mosolygott a csendőr és magához szorította a leányt.

Szólt az andalító nyáresti muzsika, dalloztak a tücskök. Szép volt a világ.

Egyszer csak azt kérdi Bözsi:

— Árpád, csak engem szeret, mondja?

— Téged magadat. Egyedül téged.

— Igazán?

— Igazán, ha mondom.

— Esküdjön meg rá!

— Majd a papnál. Hiába nem esküdözök...

— Akkor mást is szeret. Vallja be, hogy mást is szeret!

— Szeret az ördög.

— Az ám, hát ki kacsintgat akkor arra a másik leányra?

— Melyikre?

— Akit a Zatykó Józsi mondott reggel.

— Ejnye, a gazfickó. Hogy én kacsintgatok rá, azt mondta?

— Nem egészen. Csak valami ilyet kiáltott: Szut, nem Bözsi! Érti, Banai?! A szoba közepén állt s az ágyaknak beszélt. Idevaló lány az a Szut?

Banai elkezdett nevetni erre. Nevetett, nevetett bele az éjszakába, a közesendhőborítás ismerveit régen kimerítette már a nevetése, de előfogta újra meg újra megint.

— Hahaha, a Szut...

a szükséges magyarázatokkal ellátva és a tananyag-beosztás keretébe is beillesztve.

ad. 3. Jelenleg még sok oktatónk nem rendelkezik a kellő oktatási képességgel. Ezenfelül az oktatónak sok esetben fizikailag sincs arra ideje, hogy az átveendő anyag oktatására pontosan és alaposan előkészüljön. Ezt a kérdést igen egyszerűen meg lehetne oldani a *Pinczés* százados ur által javasolt levelező oktatással. A felvetett eszmét gyakorlati szempontból igen jónak tartom. Mindössze a kivitel tekintetében van némi aggodalmam. A jelenlegi igen erős szolgálati elfoglaltság mellett nem igen tartom lehetségesnek, hogy a szárnyparancsnokok itt igazán hathatósan tudnának közreműködni. Azután meg általában mindenkinek más és más a felfogása, esetleg ugyanazon pontokat más nézőszögből is világítanak meg, több esetben egymással ellenkező nézetek is kerülnek felszínre. Talán jobb volna tehát, ha az átoktatandó anyagot a tanulmányi bizottság dolgozná fel s azt legalább egy hónappal előbb kiadnák az örsöknek, így az oktató azt alaposan áttanulmányozva teljesen felkészülve állhatna az oktatáshoz. Ellene szól a másik megoldásnak az is, hogy a vidéki szárnyparancsnokoknak rendszerint nem áll rendelkezésükre a szükséges könyvtár sem, pedig erre nagyon sokszor lenne szükségük. A levelező oktatás egyébként sem kerülne pénzbe, mert — úgy hiszem nem csalódom, ha azt állítom, hogy — minden örs szívesen fizetne arra elő, sőt azt egyes csendőrök is szívesen megrendelnék.

Igen nagy előnye lenne a levelező oktatásnak az is, hogy az oktatáson részt nem vett csendőr egyszerűen elővenné a füzetet és abból is megtanulhatná az átvett anyagot. Hiszen az oktató munkája csupán

csak arra szorítkozna, hogy saját szavaival adja elő az átveendő anyagot, az örs körletében előfordult eseteket pedig példának hozná fel. Igen előnyösen tudná még felhasználni a lapunk hasábjain közölt tanulságos nyomozásokat különösen a bűnügyi nyomozás terén és a csendőr lekszikonban közölteket is.

Ugyancsak a tanulmányi bizottság dolgozná fel a kiadandó új törvényeket is.

Természetes, hogy mindez nem zárna ki az oktatás gyakorlati menetét. Sőt. Amit gyakorlatilag be lehet mutatni, azt úgy is kell bemutatni.

Szerény nézetem szerint ilyen módszerrel 3 év alatt teljesen át lehetne venni a legénységgel a tananyagot, az elmulasztottakat mindennemű tanfolyam mellőzésével be lehetne hozni, az egész kérdés minimális pénzzel megoldható lenne és gyorsított kiképzésben részesült legénységünk is megkapná a további önképzéshez szükséges alapot. Erre azután nyugodtan tudnánk építeni, három év után pedig át lehetne térni a gyakorlati ismétlő módszeres oktatás bevezetésére s az örsöket javarészt mentesíteni lehetne a nagy munkától. Ezen idő alatt a jelenleg vajudó kérdések is úgy hiszem elintézésre nyernének.

Hogy pedig az örsökön az oktatás tényleg a rendes mederben folyjon, a szolgálati havifüzetek bevezetése által a szárnyparancsnoknak igen hathatós ellenőrző és irányító eszköz van a kezében, ha pedig a szárnyak motorizálásának kérdése is eldől, a szemlélés és meglepések szaporításával az örsöket igazán minden tekintetben ideálisan lehetne vezetni, illetve azok vezetését ellenőrizni.

*

Böksi értetlenül nézte.

— Mondja hát, hadd nevessek én is!

— Az a Szut... hahaha... az a Szolgálati Utasítás, azt hívjuk mink röviden Szutnak.

Szólt a szerelmesek csendes kísérete a fű közül, Banai áhitatosan fogta Böksi kezét, azt, amellyel nyugvóhelyét oly szeretettel simogatta.

— Drágám, köszönöm a szép zsebkendőt!

Böksi szerelmesen bújt a Banai mellére.

— Az... Aztán képzeld csak, az a bolond Pintérné mit mondott?!

— Pintérné? Az örsparancsnok felesége?

— Utánam kíváncsiskodott, rám csapott, mint a héja, hogy szégyeljem magam. Sülyedjek el az állóhelyemben.

— Miért?

— Hát, hogy... hogy én... én meg a Zatykó Józsi... hogy a mai fiatalság, meg ilyesmi... hogy az ő idejibe...

— Hm! — mondotta Banai Árpád és kiengedte Böksi karját az övéből. — Hm!

A leány szemét belepte a könny.

Banai elment bucsu nélkül.

VI.

Az örsparancsnokné egész éjjel nem aludt. Forgott csak egyik oldaláról a másikra. Félt. Nagyon komor volt az este az ura.

— Mit is láttam? — ismételtette kinosan. — Alapjában nem láttam semmit. Zatykó a szoba közepén állt, a leány a sarokban... De számár is vagyok, minek avatkozom ilyenbe?!

Még jobban megrettent azonban, mikor kora reggel kisírt szemmel betámolygott hozzá Böksi.

— Elemészttem magam, parancsnoknéni! Maga lesz az oka... A maga lelken szárad a halálom...

— Emészted ám a... majd mit mondtam! Mi lett, kis bogár?

— Nem kellek neki maga miatt...

Felhörkent erre az örsparancsnokné.

— Én miattam?! Azért, mert az ágyát simogattad meg, mert a szived behozott?!... Azt a Banaiját! Maradj csak, Böksi! Amit hibáztam helyrehozom, ne riadozz! Hol az a Banai?!

Banai Árpád előkerült. Ijedten nézett Böksi kisírt arcára, nem szólhatott neki azonban. Nem volt ideje.

— Hallja, Banai ur! — fogta elő menten Pintérné — azt tudja, hogy én szeretem magát. De ezt a kislányt itt még jobban szeretem. Ha ostobaságot mondtam, mérgemben mondtam, mert sehogysem kelt a kenyerem... Asszonyi beszéd az egész... Csókolja meg itt előttem tüstént, mert úgy összeszidom különben, hogy ez a csendőrruha mind lepotyog magáról. Még ilyet elhinni.

— Nem fog lepotyogni a ruhám! — mosolygott az örmester és odalépett Böksihez. Megcsókolta a leányt nagyon. Eszébe jutott az esti nagy nevetés. Te... te kis Szut!

Böksi felmosolygott rá könnyein át.

— Ez is benne van a Szutban?

*

Mire örse bonyodalmára gondolt az örsparancsnok, felesége mindent rendbehozott. Bólogatva fogadta az »öreg« az asszonyi jelentést.

— Derék asszony vagy, fiam! Hanem azért ne kezdj máskor bonyodalmat... Inkább hunyd be a szemed másnál és csak az uradra vigyázz! Engem érj rajta, ha tudsz!

Pintérné mosolygott, ahogy az előbb Böksitől látta.

— Tudom, öregem, hogy téged tiz lesállással sem lehetne rajtaérni. De hát így is van ez rendjén, elvégre a Szut is jobban megbizik már az örsparancsnokban, mint ezekben a fiatalokban.

Az állami rendőrség szervezeti és szolgálati viszonyai.

Írta: Dr. SZELECSÉNYI ANDOR belügymin. s. titkár.

(2. közlemény.)

Az őrszemélyzet körében az ugynevezett legénységi állomány tagjai, — a magasabb fizetésre igényt adó egyes rendfokozatokat — mint említettük, bizonyos szolgálati idő elérése alapján, előléptetés útján nyerik. Erre joguk van, a létszámviszonyokra és általában más tekintetre való figyelem nélkül.

De nem ez a helyzet az altiszti és törzsaltiszti állás elérését illetően.

Ezeknek az állásoknak a száma ugyanis költségvetésileg van megállapítva és föl van osztva az egyes főkapitányságok között. Hogy tehát valaki rendőrfelügyelőhelyettesé kinevezhető legyen, ahhoz nemcsak az előírt elméleti képzettséget, szolgálati időt és megfelelő minősítést kell felmutatni, hanem az is szükséges, hogy üres állás, üres hely is legyen a költségvetésileg megállapított létszám keretei között. Altisztté kinevezhető (tehát III. osztályu felügyelőhelyettesé) az a rendőr, aki kellő tapasztalattal rendelkezik az őrszemélyzeti szolgálat terén, altisztképesítő tanfolyamot hallgatott és az altiszti vizsgát sikerrel letette.

Altiszti tanfolyam minden főkapitányság székhelyén szokott lenni. A tanfolyamra való vezénylést azok kérhetik, akik az ujoncvizsga (rendőrképesítő vizsga) letétele óta legalább három évet kint szolgálatban töltöttek. A tanfolyamon elméleti és gyakorlati kiképzés folyik: vivás, céllovászat, testedzés, és egyéb gyakorlati oktatás mellett. Célja pedig az, hogy őrszobaparancsnoki teendők és irodai teendők ellátására alkalmas rendőröket képezzen. A tanfolyam rendszerint öt hónapig tart és utána írásbeli és szóbeli vizsgát kell tenni. A vizsga főtárgyai a büntetőjog, közjog, közigazgatási jog, magánjog, kihágás, szolgálati és szervezeti szabályok stb. Ebből a körből kapják a vizsgázók az írásbeli vizsga kisorsolt feladatait is.

Törzsaltisztté is a főkapitány nevez ki, de csak azt, aki Budapesten az Országos Szaktanfolyamok keretei között működő törzsaltisztképző tanfolyamot sikerrel elvégezte. Törzsaltisztképző tanfolyamra csak III. osztályu felügyelőhelyettes lehet behívni. Az I. osztályu felügyelőhelyettesi állás már igen tekintélyes és csak az egészen kiválóak érhetik el. A kinevezéshez előzetes belügyminiszteri engedély kell és szükséges, hogy a kiválasztottat kiválóan alkalmasnak tartsák arra, hogy szükség esetén valóban felügyelőt tudjon helyettesíteni és pótolni.

A törzsaltisztképző tanfolyamra a belügyminiszter vezényel, de csak olyan III. osztályu felügyelőhelyetteseket, akik már legalább két évet töltöttek ebben a rendfokozatban, kifogástalan magaviseletűek és minősítésűek, teljesen járatosak a fogalmazásban és helyesírásban és végül, akiket az előjárók a törzsaltiszti állás betöltésére alkalmasnak minősítenek. A tanfolyam tárgyai voltaképpen nem sokban különböznek az altiszti tanfolyam anyagától, mégis bővebb és alaposabb ismereteket nyújt. Különös súlyt fordít a tanfolyam parancsnoksága és a legkiválóbb rendőrtisztviselők közül kiválogatott tanári kar a hallgatók csiszolására, nevelésére, általános műveltségének bővítésére. A törzsaltiszti vizsga is szóbeli és írásbeli. A vidékről berendelt, sikerrel levizsgázott III. osztályu felügyelő-

helyetteseknek Budapesten bizonyos gyakorlati szolgálati időt is kell tölteniük.

A polgári ruhás rendőrszemélyzet — mint említettük — az orvosok, számvevőségi, pénztári és kezelőtisztviselők, detektívek, kezelők, díjnokok, hivatali altisztek, kézbesítők és szolgákból áll. Ezek a szervezeti és szolgálati szabályok szerint segédszemélyzetét képezik a rendőri intézkedő szerveknek, külön hatósági jogkört egyik sem gyakorol.

Megemlítsérem érdemes, hogy a budapesti főkapitányság külön rendőrorvosi karral rendelkezik, amely az V. fizetési osztályba sorolt rendőrfőorvos vezetése alatt áll. Vidéken ilyen rendőrorvosi kar nincs, mert ezt a szolgálatot mindenütt egy-egy szerződéses magánorvos látja el.

A detektívtestület a nyomozás végrehajtó szerve. Működésükről szó lesz még. Most csak azt említem meg, hogy minden rendőrkapitányságnak megvan a maga detektívcsapata, amely fölött a hatóság vezetője rendelkezik. Budapesten a főkapitányság bűnügyi osztálya mellett detektívtestület működik, mely közvetlenül a detektív főnöknek van alárendelve. A detektív főnök mindig egy magasrangu fogalmazói karbeli tisztviselő. A detektívek tisztviselők, kik a X—VI fizetési osztályokig terjedő állásokba vannak sorolva (detektív, detektív főfelügyelő).

A rendőri szolgálat fajtái és ellátása.

A rendőri szolgálat számtalan feladat ellátásából tevődik össze. Azt lehetne mondani, hogy a városi életnek alig van olyan megnyilvánulása, amely a rendőri szolgálattal valamilyen vonatkozásban ne lenne. Eppen ezért lehetetlen mindazokat a teendőket felsorolni vagy akár csak csoportokba osztani, amelyek a rendőri szolgálat körébe esnek, a rendőri szolgálat vonalait érintik.

A rendőrség ügyintéző hatáskörét mégis nagyjából, a szakirodalomban, a következő főcsoportokra szokták felosztani:

1. közbiztonsági rendészet, amelynek a keretébe a bűnügyi nyomozás is tartozik;
2. igazgatási rendészet, vagyis eljárás, azokban a közigazgatási ügyekben, melyeket valamilyen jogszabály a rendőrség hatáskörébe utal;
3. a rendőri büntető (kihágási) bíráskodás gyakorlása és
4. a szorosan vett rendőri szolgálat ellátása valamennyi közigazgatási ügyben.

Nézzük sorban, de röviden, ezeket a feladatokat.

A közbiztonsági rendészet feladata az állami és társadalmi rendet, az élet- és vagyonbiztonságot fenyegető veszedelmek elhárítása (államrendészet és közrendészet), egyesületi, sajtórendészet és a bűnügyi nyomozás.

Az igazgatási rendészet gerincét képezi színelőadások, hangversenyek, dalos és szavaló előadások, különböző mutatóványok, mozgófénykép előadások, táncvigalmak, fáklyásmenetek, felvonulások engedélyezése, a közérkölc és közszemérem érdekeinek védelme, a prostitúcióra vonatkozó rendeletek végrehajtása, talált és elvesztett tárgyak, erkölcsi bizonyítványok, hazi cseledügy, tűzrendészeti teendők, hazalási ügyek és a halasztást nem tűrő ideiglenes intézkedések megtétele és foganatosítása, ha az arra illetékes hatóságok el nem járhatnak valamilyen okból.

A rendőri büntető bíráskodás azt jelenti, hogy a rendőrhatalóság elé tartozó kihágásokban az előírt

eljárást — ideértve a marasztaló ítéletek végrehajtását is — a rendőrhatalóság köteles lefolytatni.

Mindezek az eddig felsorolt teendők csak nagyjából jelölik meg azokat a kötelességeket, amelyek a rendőri szolgálat ellátásával kapcsolatban a rendőrhatalóságokra hárulnak.

A rendőri hatáskörbe tartozó teendőket a törvényes vagy törvényerejű rendeletekben, szabályrendeletekben megállapított szabályok szerint végzi a rendőrség. Miután azonban, éppen azért, mert a rendőrség intézkedési jogkörét pontosan meghatározni lehetetlen, — mindenféle eshetőségre sincsen szabály — végtelen sok esetben törvényes stb. rendelkezés nélkül kénytelen maga a rendőrség saját hatáskörében mérlegelni bizonyos ténykörülményeket és saját belátása szerint, akár rendeletileg intézkedni (diskrecionárius jog). A budapesti rendőrfőkapitány, a kerületi rendőrfőkapitányok, sőt a vidéki rendőrkapitányságok és önálló kirendeltségek vezetői fel vannak jogosítva arra, hogy bizonyos esetekben rendeletileg kihágássá minősítsenek valamely cselekményt és annak elkövetésére büntetést állapítsanak meg. A rendőri szolgálatot minden közigazgatási ügyben a rendőrhatalóság látja el. Ez alapon tartozik a rendőrséghez a cselédszerzők, zsibárosok, utcai árusok, szállodák, vendéglők, kávéházak, italmérő helyiségek, fürdők ellenőrzése, nyilvános helyek, utcák, utak, terek tisztaságának ellenőrzése, állatkinzás megakadályozása, mérlegek ellenőrzése stb., stb.

A rendőri szolgálatnak ezeket a megnyilvánulásait úgy kell érteni, hogy az ide tartozó teendőket vagy maga a rendőrség rendezi és látja el, vagy pedig más közigazgatási hatóságok illet meg a rendezés joga, a rendőrség pedig a szabályok végrehajtását ellenőrzi, véleményt nyilvánít az illetékes hatóság megkeresésére, stb.

A hatósági jogkörből folyó jogok gyakorlása a rendőrhatalóság fejét illetik. Ebből folyik az is, hogy a rendőrhatalóságot annak feje, vezetője képviseli.

A gyakorlatban úgy van a dolog, hogy a hatóság vezetője a hatósági jog gyakorlója, ő azonban a teendők elvégzésének egy részét tisztviselőinek egyik-másikára bizza. A budapesti főkapitányság kebelében több ily hatósági jogkört gyakorló, hatósági jogkörrel meghatalmazott tisztviselő van (bűnügyi osztály vezetője, kerületi kapitányságok vezetői stb., stb.), sőt hatósági jogkört gyakorol minden kihágási büntető bíró is.

A hatósági jogkört ellátó tisztviselő és annak segédszemélyzete stb. rendszerint a fogalmazói karhoz tartoznak (intézkedő rendőrség).

A felügyelői kar és vezetése alatt az őrszemélyzet foganatosítja az intéző rendőrségnek a hatósági jogkörből folyó, vagy azzal kapcsolatos intézkedéseit (végrehajtó rendőrség).

A végrehajtó rendőrség fogalma alá tartozó közegek végzik emellett a szorosán vett megelőző rendőri szolgálatot. Megelőző rendőri szolgálat alatt azt szoktuk érteni, hogy a rendőrség köteles elejét venni a bűncselekmények elkövetésének, az utcai rend, stb. megzavarásának.

Maga a rendőri szolgálat folytonos. Megszakításokat, a hivatalos órák kiírását nem ismeri. A gyakorlatban tehát az őrszemek éjjel-nappal kint állanak, a rendőrhatalóságnál pedig állandóan kell lenni intézkedésre, sőt hatósági jogkör gyakorlására is jogosított

tisztviselőnek. Budapesten és nagyobb városokban a délelőtti hivatalos órák befejezésétől a másnapi hivatalos órák megkezdéséig bent tartózkodik a hivatal épületében a központi ügyelet, a maga kisebb-nagyobb szervezetével. A fővárosban ez valóságos hivatal: három fogalmazási-, egy felügyelő-, egy orvostisztviselő, kezelő és tartalékszemélyzet vigyáz Budapest rendjére. Kötelesek minden rendőri intézkedést foganatosítani, ami az említett időben szükségesnek mutatkozik.

Az ő közegek a rendőrök, és pedig elsősorban az őrszem- és járőrszolgálat által.

Maga az őrszemszolgálat is többféle: van álló-, mozgó-, portyázó-, közlekedési-, összekötő-, stb. őrszem.

Az álló és közlekedési őrszem rendszerint nagyforgalmu gócpontokon, veszélyeztetettebb vagy fontosabb helyeken áll; felállítási helyéről nem távozhat, csak olyan messzire, hogy a felállítási helyén őt kereső közönség azonnal megláthassa. A közlekedési rendőrszem csupán a közlekedési szabályok megtartására ügyel és a közlekedést irányítja.

A mozgó és portyázó őrszemek kijelölt keretben és időben járva látják el szolgálatukat.

Az összekötő őrszemek részben a közlekedés és a főutvonalak közbiztonságának, rendjének fokozottabb biztosítását segítik elő azáltal, hogy több álló őrszem között cirkálva, erősebbé teszik a megfigyelést, részben pedig az intézkedéssel elfoglalt álló őrszem helyettesítésére szolgálnak.

A kerékpáros-járőrök meghatározott menetirányban kerékpáron járva végeznek cirkáló szolgálatot.

Az őrszemes rendőrök a város különböző pontjain elhelyezett rendőr-őrszobák valamelyikéhez tartoznak és ehhez képest az őrszobák őrszemkeretekre vannak osztva. Az őrszemkeretek minden rendőrhatalóság területén egytől kezdődőleg számozva vannak. Minden őrszemkeretre négy rendőr van beosztva, akik közül kettő-kettő teljesít mindennap szolgálatot, vagyis egy őrszemkeret szolgálatát mindennap két rendőr látja el, négy-négy órai felváltással. Maguk az őrszemi szolgálatot ellátó rendőrök is meg vannak számozva: I., II., III. és IV. számokkal. A szolgálati beosztás szerint általában ha az I. és II. számú van szolgálatban, akkor az I. számú őrszemet áll déli 12 órától 4-ig, este 8-tól éjjeli 12-ig, hajnali 4-től reggel 8-ig; a II. számú őrszem délután 4 órától 8-ig, éjjeli 12 órától hajnali 4-ig és reggeli 8 órától déli 12 óráig. Ez idő alatt a III. számú őrszem tartalékszolgálatot teljesít a IV. számú pedig »szabadnapos«.

A rendőri szolgálat minél megbízhatóbbá tétele érdekében a rendőröket lehetőleg nem szokták gyakran áthelyeztetni. Helyes is ez. Az a rendőr, aki a városnak egyazon pontján hosszú éveken keresztül teljesít szolgálatot, olyan helyi és személyismeretekre tesz szert, hogy azok segítségével szolgálatát, figyelését sokkal eredményesebbé tudja tenni.

A rendőr-őrszobák nemcsak rideg szolgálati egységek, hanem a rendőrök pihenésére is szolgálnak. Minden rendőrnek van itt ágya, szekrénye a ruhák, stb. elhelyezésére. Az őrszobák egy-egy altiszt vagy törzsaltiszt parancsnoksága alatt állanak. Az őrszobaparancsnok gondoskodik arról, hogy az őrszemek váltása rendes időben történjék, ellenőrzi az őrszemeket szolgálatuk közben, jelentéseiket átvizsgálja és aláírja, felel az őrszobai rendért és a keretébe tartozó őrszemek szolgálatáért.

A rendőr-őrszobák feletti közvetlen felügyelet az őrszemélyzeti parancsnok (őrszemélyzeti előadó, osz-

tályparancsnok) eszközli. Budapesten és vidéken minden rendőrkapitányság mellett egy-egy őrszemélyzeti osztályparancsnok is működik, aki az őrszemélyzetet és annak szolgálatát irányítja és ellenőrzi. Budapesten vannak persze egyéb őrszemélyzeti alakulatok is, melyek osztályt alkotnak és osztályparancsnok parancsnoksága alá tartoznak (a kerékpáros-osztály, lovas-osztály, tan-osztály, vasuti pályaudvarokon lévő rendőri őrség-osztály, tartalék-osztály, stb.).

Ezek szerint tehát végeredményben az osztályparancsnokok irányítják a végrehajtó szolgálat ellátását, az esetleg melljük beosztott felügyelő karbeli tisztviselők és törzsaltisztek segédkezése mellett.

A vidéki kerületi rendőrfőkapitányságokon egy-egy őrszemélyzeti előadó intézi a kerület területén lévő kapitányságokon, kirendeltségeken szolgálatot teljesítő őrszemélyzetre vonatkozó összes személyi ügyeket (kerületi őrszemélyzeti rendőrfőfelügyelő) és ugyanő foganatossítja a szemléket is. Az ilyen szemlék alkalmával ellenőrzi a felügyelői kar és az őrszemélyzet minden tagozatának és tagjának működését, szolgálatát és fegyelmezettségét.

A budapesti rendőrőrszemélyzet (körülbelül 4000 fő) parancsnoka a rendőrfőparancsnok, aki közvetlenül a főkapitánynak van alárendelve. A főparancsnok intézi a felügyelő karbeli tisztviselők és az őrszemélyzet személyes ügyeit, gyakorolja a fegyelmi hatalom tekintélyes részét, a főkapitánytól kapott utasításoknak megfelelően intézkedik az összes szolgálati ügyekben, felügyel a felügyelő karbeli tisztviselők és osztályok működésére, az őrszemélyzet elméleti és gyakorlati oktatására és végül közegei útján intézi a gazdasági ügyeket.

(Folytatjuk.)

A román csendőr.

A *Pesti Hírlap* március 25-iki számában olvassuk Márkus László tollából a következőket:

Hála Istennek, már megint lehet deszkát vinni kocsin Csikbe. Öreg székely fohászodott így abból az alkalomból, hogy Blénesi, hír szerint, kiásta a börtön falát és megszökött. Blénesi magyar katonatiszt volt, udvarhelyi főhadnagy, aki a románok betelepülése után a maga szakállára folytatta a háborút. Csik, Gyergyó, Udvarhelyszék, fel egész Kolozsvárig nyögte a Blénesi háborúját, de csak az oláhok nyögték, még akkor is, mikor az ő gverillái szabályszerű rablóbandává hasonultak és végigsarcolták a sötét havasokat. Azt mondják, hogy soha magyart vagy székelyt nem bántott Blénesi, akit aztán a szeretőjénél elfogtak s akinek szökéséről az én öreg székelyem olyan nagy megnyugvással beszélt. Blénesi, a rabló, megint az utakat állja, tehát megint járhat a székely fuvaros deszkával Csikba. A tolvajostető néma bükkerdejében nem kell már félni, hogy kirabolják az embert, mert hála Istennek, megint szabadon jár és működésbe lépett a rabló és most már a román csendőr nem mer kimenni az útra: így magyarázta meg a dolgot az én öreg székelyem. Mert tudnivaló, hogy Blénesi csak az oláhot rabolja ki, de az oláh csendőr mindenkit kirabol, ha azonban a rabló kint van, akkor a csendőr inkább bent marad és az országut relative biztos.

Hát igen, a román csendőr bátorságáról és megbízhatóságáról nincs valami egetverő nagy véleménye a székely apónak, de nincs az erdélyi románnak se, mert az oláh csendőr a maga reszortjában megoldotta a nemzetiségek jogkérdését és a kisebbségeket épp úgy maximálisan szipolyozza, mint a nagy román nemzetet magát. Volt magyar csendőrőrmester,

aki román csendőr lett, mesélte nekem, hogy a körletparancsnok, mikor arról panaszkodott neki, hogy hónapok óta nem kap zsoldot és már nagyon éhes, azt felelte igen mérgesen: úgy kell neked, marha, kitettelek a legjobb faluba, őt zsidó van és negyven magyarod, aztán mégse tudsz tisztességesen megélni. No, a vérbeli oláh csendőr meg tud élni, még kevesebb zsidóból is, sőt tiszta oláh testvérek faggyujából is, mert ha fél is a rablótól, annál bátrabb a civillel szemben, akit szöröstül-böröstül neki adományozott a román állami hatóság. A csendőrnek minden szabad, mert a megelégedett és jóllakott csendőr támasza és talpköve a román államnak, nem pedig a tiszta erkölcs, de jóllakatni az állam, aki maga is csupa éhes és sokatlopó hivatalnokból áll, nem képes őt közvetlenül, hanem csak úgy, ha a zsidót és a magyart szabad prédául adja neki. Ha aztán oláhokat is kirabol a csendőr, ez nem kellemes, de el kell nézni, mert csak így remélhető, hogy a csendőr is elnéz egyet s mást. Például azt, amit pár éve hallottam, hogy a csendőrujoncok levetett és elraktározott civilruháját (az oláh csendőr rendes sorkatona) a raktáros tiszt nyilvános árverésen adta el. A csendőr nem szólt erre, mert majd rabol az obsíthoz civilruhát szebbet, jobbat és többet. Hogy csendőrt mással, mint áthelyezéssel büntettek volna Mare Romániában, olyan esetet még nem jegyzett fel Clio.

Talán tulzás, hogy a román csendőr az országotra is kijár rabolni, de az biztos, hogy minden oláh rabló kedvenc áruhája a csendőruniformis, mert az viszonylagos üldözésmenetséget biztosít neki. A hatóságok óvatosak: hátha csakugyan csendőr volt az a rabló, aki például az udvarhelyi főispánt kifosztotta. Romániában ezt soha se lehet biztosan tudni. Az erdélyi sofförök a legnagyobb gyorsaságra kapcsolnak, ha az erdei országuton felbukkan a toprongyos csendőr figurája és az autó utasa jól megbuvik a kocsiban és egy-két golyót inkább reszkíroz, sem hogy megálljon a csendőr esetleges intésére. Mert sohasem lehet tudni Romániában, hogy hol kezdődik a rabló és hol végződik a csendőr. Az átmenet igen elmosódott és a vadállati kegyetlenségben semmi különbség nincs a két speciesz között. Akit egyszer csendőrök kísérnek be a megyeszékhelyre, annak okvetlenül véresnek a nyomai és legalább egy csontja törötten lötyög a puhára klopolt izmok alatt. Cuza professzor ur puszi-barátai bizonyára nem látták még azt a spektákulumot, mikor a csendőr kémeket szállít, — magyart és zsidót, hisz ez a kettő ott a legszörnyűbb szenvedésben egy, — mert ha tudnák, hogy mit jelent román csendőr-kézen magyar kisebbségnek lenni és ha tudnák, hogy az erdélyi zsidó mégis magyarnak vallja magát, akkor nem bocsátanák meg Cuza urnak a magyarverést a zsidóverés érdeméért.

Hát ilyen az oláh csendőr és ennek a dúvadféleségnek legvérengzőbb tájfajtája a granicsár, az oláh határőr, akinek kezére most a galyszedő magyar parasztok kerültek. Nem a magyar szuverenitás sérelme elviselhetetlen ebben a dologban. Ezt majd korrigálja valamely formulával a diplomácia, mert azt mégsem lehet feltételezni, hogy Európa színe előtt az ilyen esetek teljes felelősségét vállalná az oláh impérium. De igents elviselhetetlen az a tudat és ez tartozik a művelt népek ítéletére és ezért kell felordítani annak a Népszövetségnek, hogy magyar emberek, emberek, oláh csendőrkékre kerültek, s most Krisztus kinszenvedését szenvedik oláh börtönökben, kegyetlen mocok vadállati örömeinek prédáiként. Ez elviselhetetlen tudat a keresztény ember lelkiismeretében, amely elszörnyedne, ha a Romania Mare csendőreinek kezéből élve kiszabaduló magyart azon megkínzotti formájában odaallítanák Briand ur és az ő Népszövetsége elé.

Gyanús tünetek.

Irta: **UDVARY JENŐ főhadnagy.**

Genfnek zöld asztalai mellett mennyi sok üres szót elcsépeltek már a leszerelés örökké időszerű problémáiról az öt világrésznek kiváló katonai szakértői és diplomatai. Mily nehéz lehet komoly színházat játszani ezeken a leszerelési konferenciákon a nagyhatalmak kiküldötteinek, amikor tudva tudják, hogy az általuk képviselt államok vezérkara talán éppen a leszerelésen löprongó konferenciák tanácskozásainak idején főzi ki odahaza a legujabb fegyverkezési tervek végrehajtási utasításait.

A népszövetség leszerelési kísérletei javarészt dugába dőltek a legutóbbi évek folyamán s az a gyanús tétovázás, amely a népszövetség korifeusain erőt vett, valahányszor egy-egy fogasabb kérdés került napirendre, arra enged következtetni, hogy komolyabb természetű konfliktus esetén a népszövetség hatalma impotenciába süllyed és a kritikus pillanatban nem lesz ereje ahhoz, hogy egy új háború elé korlátot emeljen.

A modern hadseregek felszerelésében — tengeren innen és tengeren túl — egyre nagyobb szerepet játszanak a haditechnika évről-évre fejlődő alkalmatosságai. Ezek között — a tankok és a gázháború szerszámai mellett — első helyen áll a repülőgép. A légijárművek a hadviselés jövődjében előreláthatóan tekintélyes szerephez jutnak. Az ütközetek színhelyét a sikról kiterjesztik a térbe és a tűzvonalat kiszélesítik a legelső lövészárkoktól kezdve esetleg a hadviselő államok egész területére. Ezek a feltevések részint a világháború bő tapasztalataiból táplálkoznak, részint azokból a meglepő műszaki adatokból, amelyek a világháborút követő évtizedben készített modern katonai repülőgépek teljesítményeit megállapítják.

Ha a kíváncsi szem kissé szétnyitja itt-ott a diplomácia tarka függőnyeit és kibogozza azokat a szövevényes utakat, amelyek a külföldi államok hadseregének szervezetére némi napvilágot derítenek, megdöbbenéssel szemlélheti azt a gyors ütemű, szinte versenyszerű fejlődési folyamatot, amely a légierők szervezetét csaknem valamennyi számottevő államban erősíteni igyekszik.

Amíg a világháború után a középponti hatalmak légierőit teljesen szétugrasztották, sőt az antant-államok légialakulatait is javarészt leszerelték, addig Franciaországban ez a leszerelési folyamat csak részben következett be és mindössze abban állott, hogy a szárazföldi hadsereggel együttműködő repülőalakulatokat a háborúvégi állapot kétharmadára csökkentették, míg az önállóan működő légierőket a békebeli szervezetbe változtatlanul átültették. A világháborúból visszamaradt és részben elavult repülőanyag tulnyomó részét elkótyavetyélték, helyettük a repülőalakulatokat új gépekkel frissítették fel s ily módon a háború után a francia légierők leszerelése helyett inkább újjászervezésről beszélhetünk.

A gazdasági nehézségekkel küzdő Olaszország légi erői és repülőipara ezalatt mélyen aláhanyatlottak. A bizonytalan belső állapotok a fejlődés útját elvágták. A repülőipar letette a kalapácsot, mert nem bízott az állam fizetőképességében.

Angliában komolyan fogták fel a leszerelést és annak irányelveit a légierőkre is kiterjesztették. Oroszország a vörös uralom okozta súlyos szervi bajban singlődött, amely miatt még nem juthatott el a légierők tervszerű kifejlesztéséig, a volt középponti hatalmak légialakulatainak fentartását pedig a békeszerződés paragrafusai tették lehetetlenné.

Körülbelül ez volt az európai légierők helyzete a huszas évek elején, amikor a francia vezérkar a leszerelés keresztül-

vitele helyett légierői békeszervezetének fejlesztését továbbfolytatta és a kis antant-államoknak hönuk alá nyulva ott is igyekezett megvetni alapját a légierők fejlesztésének. Ahol alkalmas ipari talajra talált, mint példának okáért Csehországban, ott repülőgépgyárakat alapított, ahol pedig ehhez nem voltak mindjárt kéznél a kulturális előfeltételek, mint Romániában és Jugoszláviában, ott kész repülőgépekkel látta el a hadsereget.

Franciaország különös készülődései évről-évre gyanúsabbá váltak. Noha a francia vezérkar a légierők fejlesztése fölé állandóan a német veszélyt tűzte ki cégtáblának, az európai politika berkeibe gonosz sejtelmek felhöi szálltak és az európai parlamentekben imitt-amott szóvá tették, hogy Franciaország túl nagy szorgalmat tanúsít légierőinek újjászervezése tekintetében. Az angol parlamentben nyíltan is a szemére vetették Franciaországnak, hogy a francia vezérkar az Angliától kapott kölcsönt légierőinek fejlesztésére költi, s ezek az alakulatok nemcsak Németország megfélemezésére lehetnek alkalmasak, hanem sokkal inkább veszélyeztetik Anglia biztonságát. Nagy-Britanniának akkor tájt 350 repülőgépe volt, míg Franciaország mintegy 1000 géppel rendelkezett. Az angol parlamentben felhívták a figyelmet arra is, hogy Anglia védelme a fennálló helyzetben kiegészítésre szorul, mert a hatalmas tengeri flotta, amely a brit birodalom fennállásának a múltban tökéletes támasza volt, a jövőben nem tudja megvédeni Angliát a levegőből várható támadás ellen.

Az erőteljes propagandával kísért akciónak az lett az eredménye, hogy 1923-ban Anglia légivédelmének újjászervezésére részletes tervet dolgozott ki az angol vezérkar. Eszerint 52 repülőszázadot számláló önálló légihadsereg fog örködni Anglia biztonsága felett, amelynek egyedül az lesz a hivatása, hogy veszély esetén az anyaállam felől az ellenséges légitámadások veszedelmét elhárítsa. Az önálló légihadseregtől függetlenül működnek azok a repülőalakulatok, amelyek a szárazföldi hadsereghez, illetve a hadiflottához vannak beosztva. Az 1923. évi angol program megvalósítása 1930-ra volt kitűzve. A végrehajtás meg is kezdődött és ha az eredeti tervnél valamivel lassabban halad is az időközben kötött locarnói egyezmény miatt, az angol légvédelem tervbe vett 52 repülőszázada közül 32 már készen áll még pedig 380 első vonalbeli repülőgéppel. Ezenkívül a szárazföldi hadseregnek, valamint a haditengerészetnek is van mintegy 120 repülőgépe. Az egész állományhoz hozzászámítva 50 százaléknyi tartalékot megállapítható, hogy az anyaország területén ma mintegy 750 hadirepülőgép áll. A hadsereg és a tengerészet repülőalakulatainak egy része ezenkívül a gyarmatokon és a dominiumokon igyekszik biztosítani Anglia hatalmi pozícióját úgy, hogy ezeket is tekintetbe véve, ezidőszent mintegy 1500—1600 katonai repülőgép viseli szárnyain az angol birodalom kék-fehér-vörös kokárdáit.

Ezzel szemben áll Franciaország 2560 repülőgépe. (Ennyit mutatnak ki a német források. De nem kell elfelejteni, hogy Fonck kapitány, a francia háborús repülők legkiválóbbika, Amerikában azzal dicsekedett, hogy hazájának nem 2500, hanem 7000 repülőgépe van elraktározva.) Ezek közül csak 300 állomásozik ezidőszent az afrikai gyarmatokon, a többi odahaza örködik a franciák nyugtalan álmái fölött.

Ha kutató szemünk továbbsiklik Európa térképén, földrajzi fekvés szempontjából Olaszországot sok tekintetben hasonló helyzetben találjuk, mint Angliát. Amíg Itáliának a múltban északról az Alpok köfala, keletről, délről és nyugatról pedig a tenger vize természetes védelmet nyújtott az ellenséges támadások ellen, addig manapság ilyesmi nem véd meg egy országot az ellenséges repülőtámadás ellen. Mussolini hamarosan felismerte, hogy repülőgéppel

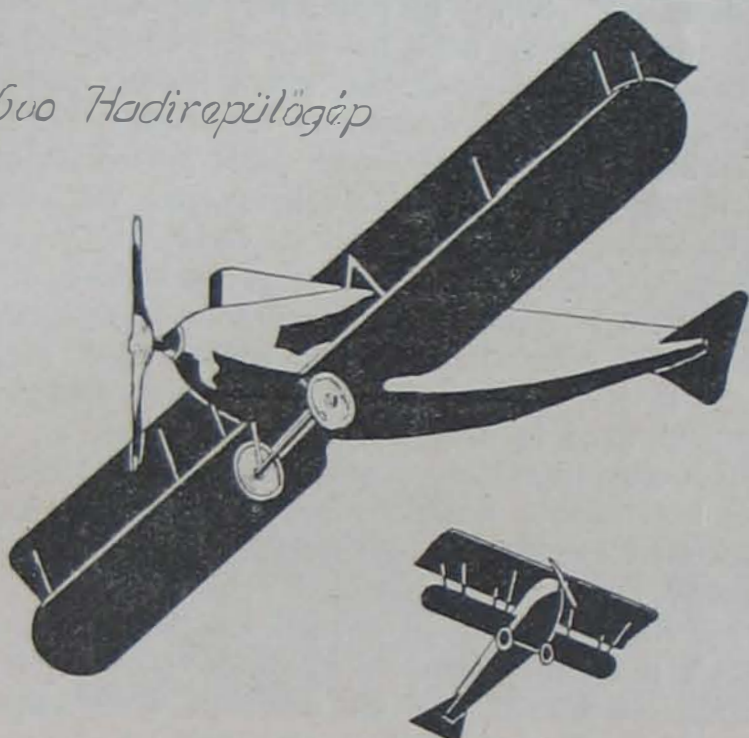
Olaszország valamennyi pontja minden oldalról könnyen megközelíthető, ezért angol mintára ő is hozzákezdett az olasz légierők kifejlesztéséhez. Az 1925-beli program értelmében Olaszországnak 1930-ig 2000 repülőgépet számláló 182 repülőszázaddal kell rendelkeznie. Az olaszok tervének megvalósítása eleinte nagyobb nehézségekkel küzdött, mint az angoloké, mert az olasz légierők színvonala a háború után a fascizmus győzelmét megelőző liberális korszak alatt igen mélyre süllyedt. A program keresztülvitele ennek ellenére az előre megállapított terv szerint halad és Mussolini már 97 századot számláló 1000 repülőgéppel rendelkezik. Az olasz légierőknek a múlt év őszén végrehajtott légi

20.000 lakosra jut egy hadirepülőgép, addig a világ legnagyobb légihatalmát képviselő Franciaországban, gyarmatait is beleszámítva 40.000 lakosra, Olaszországban 38.800 lakosra, az Egyesült Államokban 64.000 lakosra, Nagy-Britanniában 58.000-re, az egész brit birodalomban együttvéve pedig 300.000 lakosra esik egy katonai repülőgép.

Jugoszlávia és Románia a legutóbbi évek folyamán szintén jelentős lépéseket tett légierőiknek fejlesztése terén. Mindkét állam egyenként mintegy 2–300 katonai repülőgéppel rendelkezik, amelyek javarésze francia eredetű. Önálló aeroiparuk kifejlesztése — jobbra francia tőke és francia szakértők közreműködésével — most van folyamat-

A világ repülőgép állománya

11.600 Hadirepülőgép

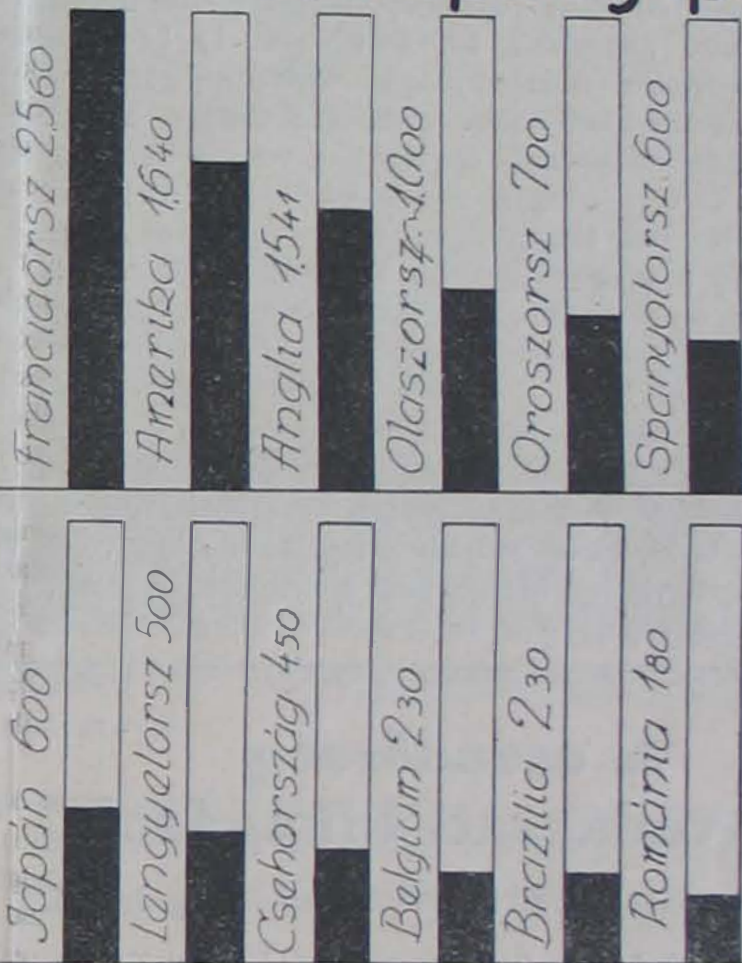

2.000 Iskolarepülőgép

1.500 Közlekedési repülőgép.

Katonai repülőgépek

hadgyakorlatán nem kevesebb, mint nyolc repülőezred vonult fel egymás ellen, midőn pedig tavasszal az olasz háború kitörésének tizenkettedik évfordulóját ünnepelték, 300 hadirepülőgép intézett színtelt bombatámadást a római kolosszeum ellen.

A nagyhatalmak halártalan légifegyverkezésével a kisebb államok is igyekeznek lépést tartani. Ezek között első helyen áll Csehszlovákia, amelynek ma ugyanannyi repülőgépe van (700–800 darab), amennyi az angol anyaország földjén található. Három légi ezrede mellé (Prága, Olmütz, Nyitra) most állítja fel Kassán a negyediket. Fejlett aeroipara a legmodernebb repülőgéptípusokat bocsátja a hadsereg rendelkezésére. Vadászipülőgépeinek licenciáját Belgium és Bulgária vásárolta meg legutóbb. Évről-évre több száz pilótanövendék képeznek ki iskoláiban és ha repülőgépeinek számát arányba állítjuk az ország lakóinak számával, arra a meglepő eredményre jutunk, hogy az ország lakosságának számarányához viszonyítva sehol a világon nincs oly nagyszámú katonai repülőgép, mint éppen a mi északi szomszédunknál. Mert amíg Csehszlovákiában minden

ban. Kivülük különös figyelmet érdemel még Európában Spanyolország, Lengyelország és Oroszország. Lengyelország szintén a franciák utasításai szerint szervezte meg katonai repülőalakulatait, amelyek jelenleg 500 repülőgépet számlálnak. Spanyolországban a marokkói háború óta lendült fel a katonai aviatika, úgy hogy ott ma 600 katonai repülőgéppel lehet számolni. Ugyeszen szervezett repülőalakulatai vannak Svájcnak és Hollandiának. Az utóbbi a világhírű Fokker-repülőgépek hazája.

Oroszország ezen a téren is nagy vörös kérdőjelként feszül rá a világ térképére. Az orosz légierők a vörös hadsereg legjobb fegyelmű és szervezetű alakulatait alkotják. Iparuk most van fejlődésben és az ország kimeríthetetlen nyersanyagforrásai az aeroipar erős fellendülését ígérnek. Német források 700 orosz repülőgépről tudnak. Az angolok 1000-ról. A Daily Mail szerint a vörös légiflotta rövidesen 3000 repülőgépből fog állni. Stalin orosz nép-biztos is megerősíti ezt az állítást a „Dzsigladet”-ben, sőt megtoldja azzal, hogy jelenleg nem 1000, hanem 1521 repülőgépe van a vörös légiflottának és azt jósolja, hogy

Oroszország hat hónapon belül a katonai repülőgépeken kívül 7000 polgári repülőgéppel fog rendelkezni. *Woroschiloff* orosz hadügyi népbiztos állításai már óvatosabbak. Ő is elismeri, hogy a repülőalakulatok az orosz hadsereg színe-javát és legütőképesebb elemét alkotják, azt is bevallja, hogy egyik idegen államból modern repülőgép- és motor-szabadalmakat vásároltak, de az 1500, illetve 3000 repülőgépről szállingózó kósza hírek hitelességét kereken megcáfolja.

Az egész világ 11.600 katonai repülőgépe közül 8700—9000 esik Európára. Az Egyesült Államok légierőinek fejlesztése legutóbb ismét erős lendületet vett. Az Unió légi-hadserege 1640 szárazföldi és vízi repülőgéppel rendelkezik. Az 1926-beli új fejlesztési terv 1931-ig 2200-ra fogja szaporítani a katonai repülőgépek számát. Japán sem marad el az általános készülődésben. Légierői 1925 óta átszervezés alatt állnak és 1930-ig nyolc repülőezred felállítását tervezik 800 repülőgéppel.

Hötzenendorfi Conrad azt a nézetet vallotta a háború folyamán, hogy egyetlen repülőgép, ügyes pilóta és megfigyelő kezében nagyobbat lendíthet valamely hadművelet kedvező kimenetelén, mint egy egész hadosztály. Ha a repülőgépek harci értékét ennek arányában mérjük, az imént felsorolt száraz számadatok egyszeriben megelevenednek. A rideg számok kacskaringós vonalaiból halált osztó hadseregek bontakoznak elő. Hadseregek, amelyek megnyergelik a felhőt, mint a mesebeli griffmadár és széthintik az ellenség közt a megsemmisülés csiráit mérgező gázok vagy talán milliónyi baktérium alakjában. Azután eltűnnek — köd előttük, köd utánuk — akár a garabonciás diák...

Ha a jövő felé vezető utaknak ezeken a furcsa tájéka-in motoszkálunk, olyanféle érzéseink támadnak, mint mikor valami játékos kéz valósággá varázsolja előttünk gyermek-kori meséink tarka képeit és hátborzongató alakjait... Csak Csaba királyfi vitézei hiányoznak a különös együttesből. Pedig a hősök regéje őket is fentről várja, a Tejút felől.

A csendőrség és a vadászati kihágások.

Irtá : Dr. Türei-OSVÁTH ISTVÁN rendőrfogalmazó.

A rendőri intézmény államosításáról szóló 1919. évi 5047. M. E. számú rendelet életbeléptével megállapított rendőrhatalom területek általánosságban — egy-két kivételtől eltekintve — összeestek a törvényhatósági, rendezett tanácsú városok vagy egyes közbiztonsági szempontokból fontosabb községek belterületével. E kérdésben számottevő változás azóta sem mutatkozik. Vagyis jelenti ez a körülmény azt, hogy a magyar királyi rendőrség a közbiztonsági szolgálatot a legtöbb helyen csakis a városok vagy az említett községek sűrűn lakott belterületén látja el, a városokhoz vagy községekhez tartozó, nagykiterjedésű külterületi részekben a közbiztonsági szolgálat ellátása pedig teljes egészében a csendőrség hatáskörébe utaltatott.

A vadászat jellegéből önként következik, hogy az csakis a sűrűn lakott helyektől távolabb, tehát a tanyákon, pusztákon, erdőkben, mezőségeken, mocsaras nádasokban stb. gyakorolható. Tehát úgy az önálló vadászterületként jogszerűen elismert magánbirtokok, továbbá a bérbeadott községi vadászterületek is közbiztonsági szempontból egész kiterjedésükben csendőri területen vannak.

Mert ilyenformán a vadászat és természetesen ezzel kapcsolatosan az orvvadászat minden faja is csendőri területen folyik, ez a körülmény fontossá teszi a csendőrség szerepét a vadászattal kapcsolatos jogszabályok lehető pontos betartásának, a vadászat törvényszerű gyakorlásának ellenőrzése szempontjából, ami a fentiekre tekintettel nyilvánvalóan főként a csendőrség feladata és kötelessége.

Az 1883. évben, tehát 45 évvel ezelőtt alkotott vadászati törvény általános jog, továbbá büntető rendelkezései már elavultak, nem korszerűek. Szokatlanul enyhe büntetési tételeket állapítanak meg a büntetendő cselekményt elkövetőkkel szemben. Legjobban mutatja ezt az is, hogy még visszaesés esetében is csak pénz-büntetés szabható ki az eljáró hatóság által és a notórius orvvadászt sem büntethetjük az elrettentőbb elzárásbüntetéssel.

De e körülménytől eltekintve is valahogy azt tapasztaljuk, hogy a vadászati törvény rendelkezéseit a közvélemény nem mérlegeli jelentőségéhez mérten. Az orvvadászatok száma, sőt a kisebb vadászati kihágások száma is fokozatosan emelkedik. Lépten-nyomon találkozom rendőri büntető bírói gyakorlatomban olyan jelenségekkel, amelyekből kénytelen vagyok azt megállapítani, hogy az említett vadászati törvényben lefektetett elvek, olymértű megbecsülésben, oly tiszteletben nem részesülnek a társadalom számbelileg nagyobb hányada részéről, amilyent fontosságuk megkövetelne.

E jelenség okát a törvény elavultságán kívül az emberekben is megtaláljuk. Oka ennek az emberi lelkiismeret ingadozó bizonytalansága, a tulajdon teljes és kizárólagos használatának a vadászati joggal jelentéktelen mértékben való korlátozása iránt táplált ellenszenv.

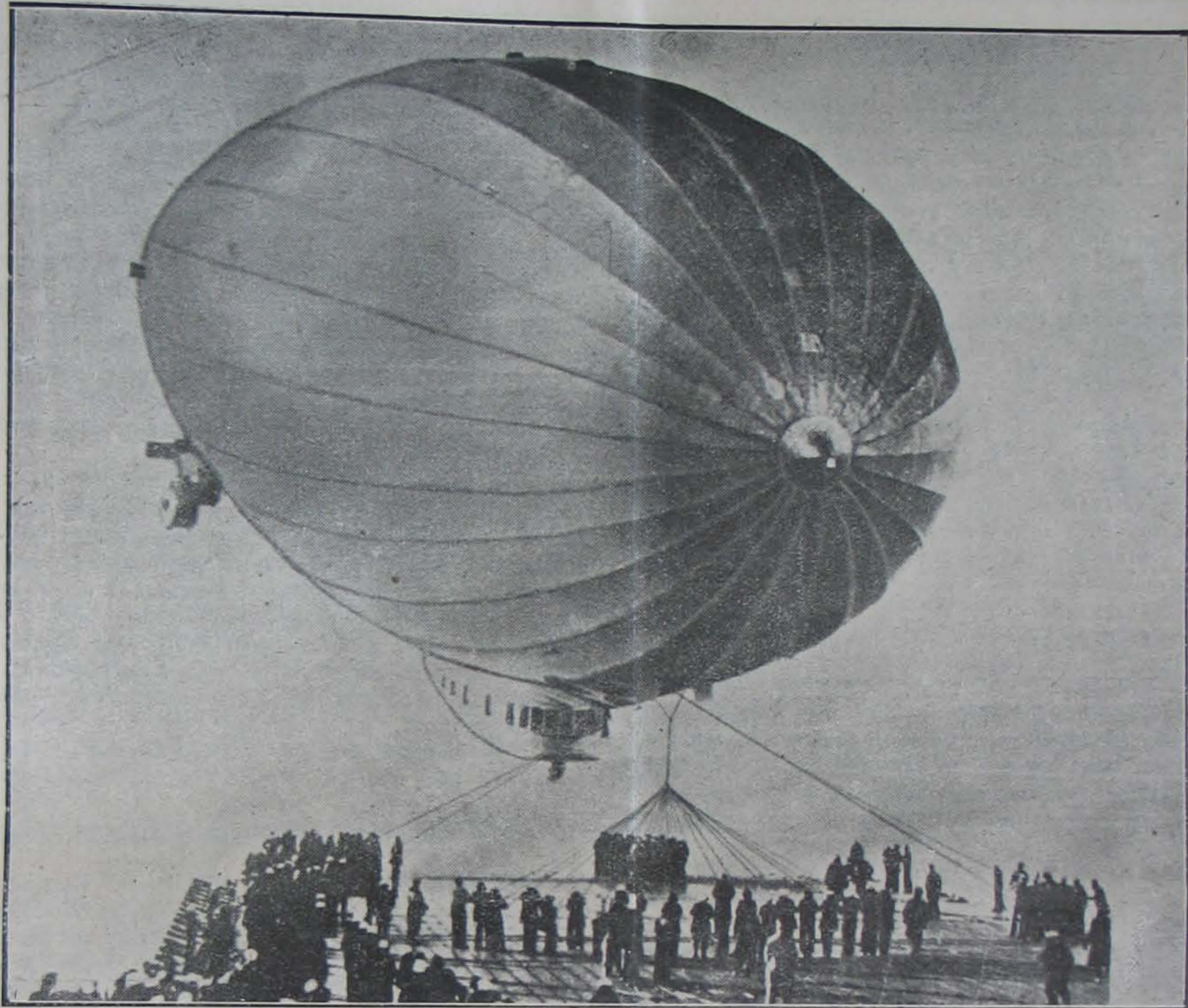
Az a tény, hogy a vadászati kihágások nagy része csak magánindítványra üldözhető, nem jelentheti azt, hogy csakis azokra az esetekre kell súlyt helyezni, amelyekben hivatalból is meg kell az eljárást indítani.

Ez okból a belügyminiszter ur legutóbb 1110/kih. 1927. számú körrendeletében is nyomatékosan rámutatott arra, hogy a vadtenyésztés, a vadállomány védelme fontos köz- és nemzetgazdasági érdek, amelyet a rendelkezésre álló minden törvényes eszközzel meg kell védeni, illetőleg az ez érdekek ellen irányuló cselekményeket keményen és sürgősen meg kell torolni.

Rámutatott a belügyminiszter az említett rendeletében arra is, hogy a hivatalból üldözendő vadászati kihágások mellett a magánvádra üldözendő kihágások felderítését is komoly odaadással kell teljesíteni, e munkában a magánfeleknek hathatós támogatást kell nyújtani.

A csendőrség portyázó szolgálata közben ugyyszólván napról-napra bejár hatalmas kiterjedésű földterületeket. E szolgálati beosztásában részben a kapott utasításai értelmében nyomozati cselekményeket végez, kikérdez, puhatol, bünjeleket biztosít, stb., részben alapos figyelemmel kísér minden olyan körülményt, amelyből büntetendő cselekmény elkövetésére lehet következtetni. Szolgálata közben tehát nyitott szemmel járva, természetesen, ha valakivel szemben azt tapasztalja, hogy az illetőt kihágás elkövetésének alapos gyanúja terheli, arról az illetékes hatóságnak örse útján feljelentését megteszi.

E szolgálat teljesítése közben kell megtörténnie — beleértve a magánvádra jogosított egyén által tett feljelentéseket — a vadászatra vonatkozó törvényes rendelkezések betartására irányuló ellenőrzésnek is.

Az első autentikus felvétel a „Los Angeles” (Z. R. III.) leszállásáról a „Saratoga” repülőgépanyahajó fedélzetére az Atlanti Óceán partvidékén.

A csendőrségnek gondolnia kell arra, hogy a kevésbé népes tanyai területeken, pusztákon a rendellenességek megszüntetését a lakosság töle várja, nemcsak a nagyobb bünesetek, lopás, rablás, stb., hanem a kisebb rendzavarások, mulasztások vagy egyéb jogellenes magatartások ügyében is. De ezt mástól nem is várhatja, mert egyéb közbiztonsági szervet a környéken nem lát.

Azonban a vadászat gyakorlása körüli visszaélések ellenőrzése szempontjából fontos szerepe van a csendőrségnek más okból is.

Köztudomású, hogy a vadászterületek legnagyobb részét a községi vadászterületek képezik, amelyeket idegen, sokszor távoli helyeken lakó egyének együttesen bérelnék. A bérlők által alkalmazott vadőr — sok helyütt még ez sincs — rendszerint egyszerű ember, aki lehet a legteltesebb mértékben becsületes, de a legtöbbször a vadászati jogszabályok ismeretében járatlan, meg azután gyámoltalan is vagy fél a rosszindulatú megtámadástól. Így azután inkább elnéz sok hibát vagy mulasztást, de arról jelentést nem tesz.

Alláspontja érthető. Nem tagja semmiféle tekintélyes közbiztonsági szervezetnek. Nem érzi a háta mögött a törvény védelmét annyira, — még ha esküt tett is — mint kellene. Intézkedései bizonytalanok. Gyakorlatlansága folytán nem tud eljárni a felmerülő

és intézkedést igénylő ügyekben oly határozott biztossággal, tekintélyt parancsoló öntudattal, mint a csendőr. Ingadozó fellépésével elérheti aztán, hogy nem veszik komolyan. Nem is lehet kifejlődve benne oly erősen a kötelességek teljesítése iránti parancsoló szükségérzet; már azért sem, mert lépten-nyomon láthatja, hogy csak csösznek tekintik. Hónapokon át tartó sorozatos figyelmeztetéseinek, jóindulatu intelmeinek — sokszor ennél tovább nem is mer elmenni — megközelítőleg sincs olyan hatása, mint az egyszeri, komoly csendőrszónak.

A vadászterületek bérlői, akik a területekért hatalmas bérösszegeket fizetnek, akik a vadállomány szaporításáért, nemesítéséért számottevő áldozatokat hoznak és így közvetve gyarapítják a nemzeti vagyont, meggyőződésük szerint, a csendőrség részéről komoly támogatást remélnek. Mert hiszen e testület önzetlen, mindenben a közérdeket tekintő, így a vadászati rendelkezések ellenőrzésére is kiterjedő, körültekintő munkássága nagyban hozzájárulhat ahhoz, hogy a vadászati jog tisztelete a kívánt mértékben érvényesülhessen.

Mindig elég ésszel bírnunk arra, hogy érdekeink megsértését jelfoghassuk. Az érdek épp oly hatást gyakorol a pórember elnésségére, mint a diplomataéra, sőt lehet, hogy a legostobább e téren a legerősebb. Balzac.

Portyázás.

Jól tudom, hogy a Tokaj-Hegyaljai, az Érméltői és más szép bortermő vidékek lakossága abból él, hogy ezeket a szőlőhegyeket megnunkálja és ha csak egyetlen rossz esztendő következik rájuk, már egész községek lakossága szenved inséget. És mégis azt kívánom néha, bár válnának ezek a hegyek tűzokádó vulkánokká. Nincs a lávának az a tömege, mely a vulkán egy-egy mérges kitörésénél annyi kárt, bajt, szenvedést és nyomorúságot okozna, mint a hordókba gyűjtött, mély, hűs pincékbe görgetett csábitó, arany-sárga színű folyadék, minden kerítők kerítője: a bor.

A Csendőrségi Lapokat lapozom visszafelé. Revüt tartok. Kérem az olvasó csendőrbajtársamat, kövessen engem és állapítsuk meg kölcsönös ellenőrzéssel, hány szomorú, sajnálatos, szégyenletes esetet találunk olyat, melyek okozója az alkohol volt és hányat ahol az esetek lejátszódásánál az alkohol semmi szerepet nem játszott.

Legutóbb egy csendőr megittasodva kardot rántott feljebbvalójára és súlyos sérüléseket ejtett rajta. El tudja-e egyetlen csendőr is képzelni, hogy józan állapotban ez előfordulhatott volna? A jüggelmsértés egyik legsúlyosabb esete. Elkövetője, kijózanodva bizonyára már átment a lelki kínok mindenfajta gyötrelmén, szinte magam előtt látom, amint cellájában a priccsen ül, a gondolatok, az önvád megrohanják, fejét két tenyere közé szorítja, ujjai befelé görbülnek s a körmök belevájódnak a halánték husába. »Mit tettem?« Késő. »Kurz ist der Wahn, lang ist die Reue.«

Másik eset. Egy csendőr ittas állapotban felkeres egy táncmulatságot, kötekedni kezd az ott lévő polgári egyének egyikével, kardot ránt, de a kardot kicsavarja kezéből a megtámadott, mire a csendőr hátrálni kénytelen. Csaknem egy időben ezzel az esettel, elvették a kardot egy másik beszszelt csendőrtől is és karóval kergették egy udvaron keresztül. Karóval a csendőrt! Tegyük ehhez még valamit hozzá? Kell ehhez még külön kommentár?

Egyik helyen a különben talán derék, tisztességtudó csendőr bemegy a korcsmába, többet iszik, mint amennyit elbir s kezét ráemeli egy asszonyra. A csendőr ökle, melytől betöröknek, gyilkosoknak kell reszketni, védtelen asszony arcába sujt. Vajjon megtette volna-e ezt józan állapotban? Egész biztosan nem. Egész biztosan eszébe jutott volna, hogy egy asszony, ha még hárpia módjára a legrútabb szidalmazásban is tör ki, ha ocsmány, sértő szavakat is zúdit feléje, távolról sem ejthet oly foltot a férjember becsületén, mintha a férfi nővel szemben tettelegességre vetemedik. Ha ez a férfi még hozzá csendőr is, akkor cselekménye kétszeresen súlyos. Hogy ez nem jutott eszébe, az a szesz következménye. De józan állapotban nem is lett volna erre szükség, hogy ilyesmi felett gondolkodjék, mert nincs az a korcsmárosné — akit a csendőr megütött, az ugyanis korcsmárosné volt — ebben a Csonkaországban, aki egy józan csendőrrel szemben gorombáskodni merészelne.

Nagyon kellemetlen ez a portyázás. Az olvasónak is, nekem is. De úgy érzem, szükség van rá. Menjünk tovább. Emberéletet követelt a következő eset. A vizsgálat azonban nem azt derítette ki, hogy egy veszé-

lyes gonosztevőtől, egy megrögzött gazembertől, egy a csendőrt orvul megtámadó gyilkostól szabadult meg a társadalom, hanem, hogy egy jámbor piaci árus esett itt áldozatul a hencegő, hatalmaskodni akaró, ittas csendőr szuronyának.

Rokon jentiekkel ez az eset is: A csendőr egy átvitt, átdorbézolt éjszaka után a hajnali órákban felkereste azt a házat, ahol szíve választotta lakott. Az apa, tekintettel a szokatlan időpontra, a csendőr ittas állapotára s egyéb, nem ide tartozó körülményekre, megtiltotta a csendőrnek, hogy házukba belépjen. Rövid szóváltás, a csendőr kivett zsebéből egy pisztolyt, keresztüllötte az apát, ki egy nap múlva a műtőasztalon meghalt, a bujkáló tettet pedig ugyanazon nap elfogták és megbilincseltek saját örsbeli bajtársai.

Menjünk még tovább? Azt hiszem ne! Elég volt. Most arra kérném az olvasót, aki idáig kitartott mellett, böngéssze át tovább, jó messzire visszanyulva a Lapokat, vajjon talál-e csak egyetlen egy esetet is, amikor lefegyverzés, jogtalan fegyverhasználat, emberölés, jüggelmsértés józan állapotban fordult elő a csendőrrel? Kár lesz a fáradságért. Mi itt nyilván tartunk minden esetet és minden túlzás nélkül megállapítottuk és ismételjük, hogy minden rossz, szégyenletes és gyászos, ami a csendőrszáz egyes csendőrökön keresztül a testületet éri, az alkoholnak köszönhető. Nem 50—60, nem is 99, de — 100 százalékban.

Ezért haragszom én azokra a bortermő hegyekre.

De azért a hegyaljaiak viszont ne haragudjanak rám. Ne vegyék rossz néven sem a szőlőbirtokosok, sem a szőlőmunkások, ha szüret helyett inkább a hamuesőt kívánom. Nem éljük a csodák korát. Nyugodtak lehetnek, hogy óhajom ugyis csak jámbor óhaj marad. Mindenütt vigan jog tovább folyni a szüretelés, új szeszfinomítók, új szeszgyárak fognak épülni s a kajánabrázatu, halálkoponyájú Kerítő: Az Alkohol, akadálytalanul fogja tovább folytatni eddigi útját, hogy felvidítson, mámorba ringasson órákra s szerencsétlenné tegyen — egy egész életre.

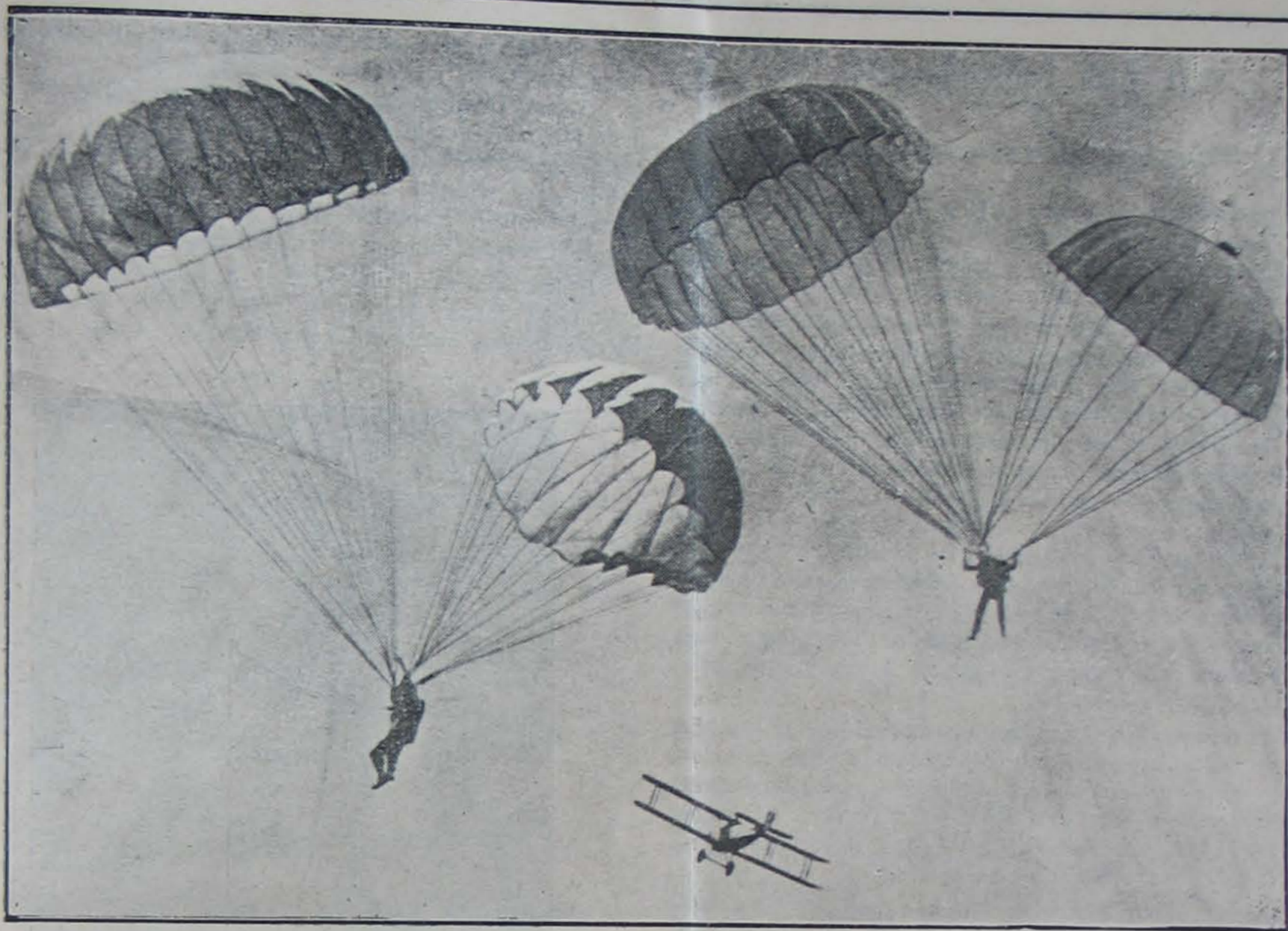
Figyelő.

Két évtizeden át a közeli keleten.

A háboru utáni memoir-irodalom újból megsaporodott. A Dunamonarchia utolsó belgrádi nagykövete, Giesl báró, most adta ki emlékiratait, amelyeket Steinitz tábornok rendezett sajtó alá. A berlini Verlag für Kulturpolitik igazán kulturmunkát végzett, amikor Giesl emlékeinek kiadására vállalkozott, mert ezzel érdekes könyvet bocsátott az olvasóközönség rendelkezésére.

Giesl könyve különben izgalmas regény, amely a volt osztrák-magyar monarchia konstantinápolyi katonai attasénak, majd montenegrói és belgrádi nagykövetének élményeiről és balkáni tapasztalatairól beszámol.

Giesl könyvét Törökországnak kulturképével vezeti be és megismerteti olvasóját a kilencvenes évek török birodalom bel- és külviszonyával. Giesl leírása alapján felelevenednek lelki szemeink előtt gyermekkori mesevilágunk rémségei. A török szultán Abdul Hamid ázsiai despotaként uralkodik. Nyomor, könnyek és vér ennek az uralkodásnak kísérő jelenségei. Egyszer a Bosporusban működő buvárok rémülten mesélik, hogy a királyi palota közelében sok össze-

Két amerikai tengerészkatona ejtőernyős ugrása a háttérben már távolodó repülőgépről.

kötözött hullát láttak. Másszor arról rebesgetnek, hogy az egyik hadihajó éjnek idején titkos paranccsal a nyílt tengerre futott ki, ahol néhány száz titokzatos ládát sülyesztett el és hogy a tengerészeti tisztikar ezen hajó parancsnokát, mint a szultán hóhérját, bojkotálta. Maga a szultán pedig állandóan remeg életéért, mindenkre gyanakszik, nincs egy nyugodt pillanata, soha sem hál kétszer egymásután ugyanabban a helyiségben. Állandóan pisztolyt hord zsebében és rögtön lelövi környezetéből vagy látogatói között azt, aki gyanus mozdulatot tesz.

Giesl, aki 1893 óta attaséként működik Konstantinápolyban, részt vesz abban a diplomáciai tülekedésben, amely Európa »beteg embere« körül már ebben az időben megindul. Ha mindenütt csendes volt a világ, a Balkánon állandóan villámlott és egy-egy zivatarra sem kellett nagyon várni. *Giesl* memoirjaiban beszámol az 1896–97. évi krétai felkelésről, az 1897. évi török–görög háborúról és behatóan tárgyalja az örmény és macedón zavarokat. Vérfagyasztó *Abdul Hamid* örmény politikája. Ennek irányelve: *Kipusztítani mindent, ami örmény.*

Szerző végigvezeti olvasóját a többi balkáni államon is. Megismerjük a görög, szerb, bolgár, román és a montenegrói viszonyokat és a szerzővel együtt újból átéljük az ujtörök forradalmát, Bosznia és Hercegovina anektálását.

Elszomorító a kép, amit utóbbi eseménnyel kapcsolatosan a monarchiáról kapunk. A kis balkánállamok féktelen szemtelenséggel szembefordulnak Ausztria-Magyarországgal, a beteg Törökország Ausztria elleni bojkottot szervez és a nagyhatalmi Dunamonarchia tűr, kenyérrel dob vissza ott is, ahol sziklákat gördítenek rája. A monarchia vezetősége gyenge, nem ismeri a balkán nép pszichéjét, nem büntet rögtön, ahol ellenszegülést lát, nem mutat erőt akkor sem, ha erre elég oka volna is. A következmények nem is maradnak el, Ausztria-Magyarország elveszti presztízst annyira, hogy a kis Balkánállamok Szerbia, Montenegró még a

piaci legyeknél is szemtelenebbé válnak. *Giesl* könyve erről részletes tájékoztatást nyújt. Szerző 1909-ben u. i. az eddigi katonai megbízottból cettinjei nagykövetté lépett elő. Ebben a minőségben szemtanúja volt a balkánszövetség megalakulásának és közvetlen közelből szemlélte a balkánháborút is. A monarchia gyengesége vezetett azután az 1914. évi eredményekhez. Azok a szerb hazafiak, akik szemtanúi voltak annak a tehetetlenségnek, amelyet Ausztria-Magyarország a balkáni eseményekkel kapcsolatosan tanúsított és akik talán máig sem értik meg, hogy a monarchia mire várt még akkor, amikor szerb és montenegrói csapatok a Szandzsákot megszállták, Szkutarit elfoglalták stb., stb., azok 1914-ben joggal láthatták elérkezettnek az időt, hogy ennek a tehetetlen testnek egy-egy részét leszakítsák. Csakhogy nem a test volt itt a beteg, hanem csak a vezetők egy része nem volt a helyén. Ez a tehetetlennek hitt test aztán, amikor kellett 4 és fél éven át osztogatta a csapásokat jobbra és balra és a kis balkán pimaszok annak a nagyhatalomnak erejét, amely csak azért halt meg, mert szellemóriások helyett törpék irányították sorsát.

Giesl könyvének történelmileg legérdekesebb része belgrádi szereplése 1914-ben. Ő adta át az osztrák-magyar ultimátumot a szerb kormánynak és ezzel napokon át a világpolitika gyújtópontjába jutott.

Érdekes, hogy *Giesl* maga a szerb állásfoglalást tisztán orosz befolyásnak tulajdonítja.

Giesl megismerteti olvasóját a szarajevói merényletet követő diplomáciai pourparlékkal, amelyekből látni, hogy *Berthold* egy pillanatig sem hitt a nagyháboruban, ő úgy vélte, hogy a szerb-osztrák-magyar konfliktus *elszigetelten* levezethető. Nem így fogja fel azonban a helyzetet *Tisza* gróf, magyar miniszterelnök. Ő volt az egyetlen államférfi, aki tisztán látott és aki azért ellenezte a háborút.

Sajnos, másképp volt minden a sors könyvében megírva, mint ahogyan ezt *Tisza* elképzelte...

S-y.

A mi hőseink.

HORVÁTH MÁTYÁS tiszthelyettes.

A világháború kitörése idejében a budapesti szárny pomázi őrsén teljesített szolgálatot. Innen mindjárt az első napokban távirati parancsal a bártfai szakasz sárosmária-völgyi őrsére rendelték őrsparancsnoknak.

Fontos volt ez az őrs, mert az örskörlet északi határa az országhatár volt. Az országhatárt pedig az orosz lovasság 1914 novemberében már erősen megközelítette. Osztagai november közepén már több helyen megkísérelték a határátlépést. Hadseregünk még messze volt s így csendőreinknek jutott az a szerep, hogy a betörési kísérleteket meg-
hiúsítsák. Hogy milyen eredménnyel feleltek meg feladatuknak, elmondja a cs. és kir. sajtóhadiszállás egyik tudósítója. Mint egykori tudósítást ide iktatjuk.

»Régóta várom, hogy a sok, nagy és őszinte dicséret közt, amit az ember a harctéren a magyar csendőrségről hall, akadjon egy eset, amely kicsiben tökéletesen adja vissza mindazt, ami ezekre a nagyszerű emberekre jellemző.

Most végre megvan.

Sáros megye északi részében november 16 és 23-ika közt volt egy szűk térre szorított csendőrháború. Kis területen, kis idő alatt néhány ember végigküzdött egy egész kis hadjáratot, amely most már befejezett egész, de amely annyira a kicsinyített tükörképe a nagy háborúnak, hogy érdemes volna az olvasókönyvbe beiktatni.

November 17-én parasztok jöttek a galíciai Izby faluból és azt mondták, hogy az a százhatvan kozák (egy szotnya), aki eddig ott nyugodtan állomásozott, mozgolódni kezd. Hazulról rosszul élelmézik őket, Izby nem tudja mind a százhatvanat ellátni, hát huszas-huszonötös csapatokban indulnak Magyarország felé. Izby Gorlicétől délre, Bártfától északnyugatra van, a magyar határ mellett.

A kozákok rabolni jönnek.

Akkor még arrafelé nem volt nagy orosz veszedelem, a mi katonáink sem voltak a közvetlen közelben, így az első fegyveres erő, amellyel a rémült parasztok találkoztak, két csendőr volt. Az a bizonyos két komoly, tiszta, egyszerűrelépő csendőr az országuton...

A csendőrök kihallgatták a parasztokat és nem szaladtak telefonálni, hanem *elkezdtek a háborút a maguk jelelősségére*. És innen kezdve minden, ami történt, a nagy háború kicsinyített mása. A két csendőr mozgósított: ellátta magát tölténnyel, élelemmel. Aztán egy szekeret rekvirált és így trénnével együtt megindult északnak, az ellenség felé. Ketten voltak és pontosan tudták, hogy az első rabló-csoport husz kozákból áll. A kozákok is, a csendőrök is Felsőfricske felé igyekeztek. Mikor megtudták, hogy a közelükben vannak, leszálltak a szekerről, felfejlődtek, két szárnyra oszlottak: az egyik az ut egyik oldalán, a másik a másikon keresett fedezéket. A husz kozák lépésben jött az uton és akkor a csendőrök közibük löttek olyan gyorsan és olyan sokat, amennyit csak birtak. Néhány megsebesült, a többi visszanyargalt Izbybe. *A sebesülteket elfogták* és velük együtt visszajöttek.

Most összpontosítás következett. Értesítették a sárosmária-völgyi csendőrorsöt, amely két csendőrből áll és a lénártói csendőrorsöt, amely szintén két csendőrből áll. Most már voltak hatan. És három szekér volt a trénnük. Ekkor behívták a tartalékot. Összesen *tizennégy* népfölkelő volt hozzájuk beosztva hivatalból. Ezeket is ellátták élelemmel és municióval, ezeknek is szereztek szekeret és az így husz főre szaporodott sereggel megindultak a magyar határ felé,

Izby alá. Az utakat, amelyeken itt be lehet jönni, ismerték. A vezérletet, ha jól tudom, *Horváth Mátyás* őrmester vette át. Ő aztán valóságos felvonulási tervet dolgozott ki, a husz főnyi sereget kisebb csapatokra osztotta, a védekezésre legalkalmasabb helyeken állította fel, elállta a Galiciából hozzánk szolgáló bejáratokat, olyan módon, hogy összeköttetés volt a csoportok közt. Azért, hogy mindig hamar együtt lehessen mind a husz, ha nagyobb betörés készül.

A kozákok megtudták ezeket a készülődéseket és nem az utakon jöttek be, hanem néhány áruló segítségével a legváratlanabb helyeken bukkantak fel. Mégis Horváthék

Horváth Mátyás tiszthelyettes.

nyolc vagy tíz betörési kísérletet hiúsítottak így meg november 16-tól 23-ig, hét napig voltak harcban, megvédték a környékbeli falvakat a kozák pusztítástól. Senki erre az egész hadjáratra nem utasította őket, mindent a maguk kezdeményezéséből csináltak, az egész világtól elzárva hadakoztak fenn a határon. Sebesüléseikről nem tudhattam meg mást, mint azt, hogy voltak. Rendkívül jól löttek, minden kozák betörés néhány kozák halottal, sebesülttel, *fogollyal* és végül a kozákcsapat visszavágatásával végződött.

Aztán a hat nap eltelte után a kozákok mögött jött az orosz hadsereg, *Horváthék mögött* jött a mi hadseregünk, ezek átvették a szót, csendőreink letűntek a színtérről. Századok, ezredek, ágyuk rendezkedtek el szemben egymással, a hat csendőr és tizennégy népfölkelő szerényen visszament az ismeretlenségbe. Nem maradt utánuk más, mint ez a történet, amelyet ott fenn a sárosi hegyek közt jegyeztem fel. *Molnár Ferenc* haditudósító. Est. 1915 február 26.

Ennek a külön kis hadjáratnak eredménye több mint 50 orosz lovas fogoly és az I. osztályú ezüst vitézségi érem, amellyel 1915 májusában tüntették ki Horváth Mátyás akkori c. őrmestert.

Az új francia katonai büntetőtörvénykönyv egy figyelemreméltó szakasza.

Most március 1-én szavazta meg a francia képviselőház az új katonai büntetőtörvénykönyv-javaslat törvénybeiktatását. Az új *code de justice militaire* többek között egy olyan újítást is tartalmaz, melyet követendő példaként az angol sajtó is dicsér s amelyet egyebütt sem volna tanácsos mellőzni.

A figyelemreméltó szakasz ugyanis kimondja, hogy *agyonlövésssel büntetendő minden olyan személy, aki a katonákat az ellenséghez vagy a forradalmárokhöz való szökésre biztatja.*

A szakasz kifejezetten a hadseregben bomlást előidézni akaró kommunista agitáció ellen szól. Ezen a téren Franciaország szomorú tapasztalatokat szerzett legutóbbi gyarmati háborúiban; emlékezhetünk rá, mikor a riffkabilok elleni afrikai, valamint a szíriai háboruban napról-napra a fegyver eldobására és az ellenséghez való csatlakozásra buzdították a francia katonákat francia képviselők, szocialisták és kommunisták egyaránt. A tüzes hadseregellenes izgatás nem mulhatott el természetesen nyom nélkül a katonai törvényelőkészítés felett s az új szakasz már e nagy demagógiának nem várt eredménye.

A szakasz parlamenti tárgyalásakor nagy lármát csaptak a kommunista képviselők s többek között azzal érveltek, hogy az eredeti katonai törvénykönyv-tervezetben nem volt meg ez a szakasz. Ugyszintén hiányzott a hadsereg és zászló gyalázását büntető szakasz is eredetileg, mely e bűncselekményeket hat hótól öt esztendeig terjedő börtönbüntetéssel sújtja. *Painlevé* hadügyminiszter azzal felelt a kommunistáknak és szélső szocialistáknak, hogy a törvénykönyv reformjának kezdetén még senki nem láthatta előre azokat a rendszeres gyalázási módszereket, melyekkel bizonyos emberek a tiszti és altiszti kar és a közkatonák közötti bizalmat és bajtársiasságot tönkre akarják tenni. A törvény intézkedései megfelelnek az előfordult tényeknek s ha a támadott szakaszokat alkalmazni kell, a tettesek maguk lesznek az okai ennek. Más módon a kormány az egyidő óta állandóan folyó hadseregellenes agitációt megelőzni nem tudja.

Nem érdektelen, hogy a francia katonai büntetőtörvénykönyv reformja már husz esztendeje huzódott, még a Dreyfus-pör tanulságai alapján határozták el a változtatást, melyet szenzációs országgyűlési viták után egyszer már megszavaztak, most azonban a világháború és az azóta bekövetkezett jelenségek hatása alatt újra átdolgoztak. K.

A Csendőrségi Lapok pályázata.

A *Csendőrségi Lapok* szerkesztősége pályázatot hirdet a legjobb és legtöbb tanulságot nyújtó nyomozásra a következő feltételek mellett:

1. Pályázni lehet bármikor történt és bármilyen bűncselekmény nyomozásával, amelyet elejétől végig tökéletes részletességgel kell leírni. Különös súlyt kell helyezni a nyomozó azon intézkedéseinek és ténykedéseinek kidomborítására, amelyek a bűncselekmény tettesének kiderítését vagy beismerését eredményezték. A pályázatban úgy tényleges, mint nyugállományú csendőregyének is résztvehetnek.

2. Csak olyan nyomozással lehet pályázni, amelyet a pályázó maga személyesen vezetett.

3. A nyomozás helyét és idejét, a szereplő személyek, valamint a nyomozásban résztvevő csendőrök neveit pontosan le kell írni.

4. A leírást legalább két olyan csendőregyénellel is hitelesíttetni kell, akik a nyomozásban maguk is résztvettek vagy a nyomozónak a nyomozás lefolytatása idejében közvetlen előjárói voltak.

5. Amennyiben ismeretes, a nyomozás leírásának végén meg kell említeni, hogy a gyanúsítottat a bíróság elítélte-e, ha igen, melyik bíróság, mikor és milyen büntetésre? Ezen adat hiánya azonban a pályázatban való részvételt nem gátolja.

6. A pályázatokat félhasábosan, írógéppel vagy könnyen olvasható kézírással és a lapnak csak az egyik oldalára kell írni.

7. A pályázatokat 1928 június 30-áig kell a szerkesztőségbe beküldeni s azokat bizottság fogja elbírálni.

8. Pályadíjak:

I. díj	100 pengő
II. „	50 „
III. „	30 „
IV. „	20 „

A nyertes pályamunkákat a Csendőrségi Lapokban közölni fogjuk. A szerkesztőség fentartja magának a jogot, hogy a szokásos tiszteletdíj ellenében esetleg olyan pályamunkákat is leközzöljön, amelyek díjat nem nyertek ugyan, de közlésre alkalmasaknak osztályoztatnak.

CSENDŐR LEKSZIKON.

54. Kérdés. A szolgálatból bevonuló járőrök kötelesek-e bevonulásukat az őrsparancsnoknál jelenteni, ha az a lakásán tartózkodik?

Válasz. Erre vonatkozólag a Szut. 258. pontja tartalmaz intézkedést, amely szerint a szolgálatból bevonuló járőrök az őrsparancsnoknál vagy ha az távol van avagy kívül lakik a laktanyán, akkor helyettesénél minden időben, éjjel is, bevonulásukat jelenteni kötelesek. Az utasítás nem említi a helyettesnél való jelentkezés lehetőségét arra az esetre, ha az őrsparancsnok a laktanyában lévő lakásán tartózkodik, abban az esetben tehát, ha az őrsparancsnok nem tartózkodik az őrsirodában, hanem a laktanyabeli lakásán van, a járőrök ott kötelesek jelenteni a bevonulásukat, természetesen éjszaka is. Az őrsparancsnok nem várhatja éjjel is az őrsirodában a járőrök bevonulását, viszont meg kellett adni neki a lehetőséget, — és kiróni rá azt a kötelességet — hogy a járőrök bevonulását akkor is figyelemmel kísérje, amikor nincs az őrsirodában. Nagyobb létszámú őrsőkön az őrsparancsnoknak ez bizonyos mértékben a nyugalma, pihenését is hátrányosan érintheti s mert az utasítás nem ad arra lehetőséget, hogy a járőrök bevonulásának az ellenőrzését, ha a laktanyában lakik, a helyettesére bízassa, felterjesztéssel élhet a tekintetben, hogy ez neki kivételesen megengedtesék. A kérelmet a belügyminiszter ur bírálja s dönti el.

55. Kérdés. Hogyan kell kezelni azokat az ügydarabokat, amelyek az őrs részint nyomozásra vonatkozó, részint pedig más, nem közbiztonsági jellegű parancsokat kap?

Válasz. Ha ugyanazon az ügydarabon körözés vagy nyomozásra vonatkozó parancsok és egyéb természetű parancsok vannak, a körözéseket és a nyomozásra vonatkozó parancso-

kat a körözések iratjegyzékébe, az egyéb természetű parancsokat pedig az iktatókönyvbe kell bevezetni a Csüsz. 138. pontjának 5. bekezdésében foglaltaknak megfelelőleg. Az iktatókönyv és az iratjegyzék megfelelő számaikat pedig a jegyzetrovatban összekapcsoljuk. Magát az ügydarabot meg aszerint, hogy az általános természetű parancsok vagy a körözések vannak tulsúlyban, vagy az iktatmányok között vagy az iratcsomóban tartjuk. Lényeg az, hogy a körözésekre, nyomozásokra, tehát közbiztonsági teendőkre vonatkozó ügyeknek a körözések iratjegyzékében nyoma legyen, különben nem érjük el azt a célt, hogy ezekről az ügyekről egy összefüggő, könnyen áttekinthető nyilvántartása legyen minden örsnek.

56. Kérdés. A Szut. 4. mellékleteként kiadott napirend szerint az oktatás nyáron 8 órakor kezdődik. Hogyan kell ezzel kapcsolatban értelmezni a Szut. 176. pontjának ama rendelkezését, amely szerint az örsparancsnoknak jogában áll az oktatást a 9—12-ig és 15—18 óráig terjedő idő alatt — azonban egy napon legfeljebb 4 órán át — olyan időben bármikor megtartani, amely idő erre a célra a csendőrok otthonléte vagy saját időbeosztása jolytán legalkalmasabb?

Válasz. A napirendnek az a célja, hogy a napi elfoglaltság beosztásában, szabályozásában meglegyen az általánosan kötelező rendszer, mert az idő és munka egészséges, egyöntetű és legcélszerűbb beosztását másként biztosítani nem lehet. A Szut. azonban e mellett gondolt arra is, hogy a közbiztonsági szolgálat érdekeit nem lehet mindenkor pontosan összeegyeztetni a napirenddel s egyéb körülmények is megokolttá tehetik a napirendtől való eltérést. Azért mondja a 176. pont, hogy az oktatást rendszerint a napirendben meghatározott időben kell megtartani, amiből az következik, hogy az említett pont fentebb idézett feltételei mellett az örsparancsnok el is térhet a napirendtől oktatás tekintetében. Amikor a Szut. megengedi az örsparancsnoknak, hogy az oktatást 9—12 és 15—18 óra között — naponta legfeljebb 4 órán át — szükség esetén tetszése szerinti időbeosztással tarthatja meg, tulajdonképpen csak egy időkeretet akar adni az örsparancsnoknak, hogy ezen a meghatározott időtartamon belül oktatási köteleseit egyéb elfoglaltságával a legalkalmasabban össze tudja egyeztetni. A dolog természetéből és értelméből önként következik, hogy ez az időkeret nyáron már 8 órával is kezdődhetik s így nem lehet kifogás tárgya, ha egyébként indokolt esetben az örsparancsnok nyáron már 8 órakor megkezd az oktatást.

57. Kérdés. Vonakoztatható-e a szakaszparancsnokra is a Szut. 169. pontjának amaz intézkedése, amely szerint, ha magasabb rendfokozatu előljáró előzetes értesítés nélkül jön a laktanyába, az örsparancsnok kalapot, jelsípzsínort tesz fel s kardot köt?

Válasz. A Szut. említett pontja ezt arra az esetre írja elő, ha a laktanyába váratlanul magasabb rendfokozatu előljáró érkezik. Az örsparancsnoknak pedig a szakaszparancsnok is magasabb rendfokozatu előljárója, ha tehát a szakaszparancsnok érkezik előzetes értesítés nélkül az örs laktanyába, az örsparancsnok a szóban forgó pont értelmében köteles a legelső alkalmat felhasználni arra, hogy kalapot, jelsípzsínort vegyen fel s kardot kössön. Amit a Szut. csak a tiszt előljárókra vonatkoztat, ott kifejezetten tiszt előljárót is említ.

58. Kérdés. Tévedésből a tettesnek kézbesítenek egy idegen postautalványt. A tettes a címzett nevét ráhamisítja az utalvány hátlapján levő nyugtára s felveszi az utalványra irt összeget. A címzett nyomára jön a dolognak s felhívja a tettest, hogy kárát térítse meg. A tettes cselekményét eltagadja. Megállapítja-e külön bűncselekmény tény-

álladékat a tettesnek az az eljárása, hogy a címzett előtt a cselekményét eltagadva azt félrevezetni igyekezett?

Válasz. Magában véve az a körülmény, hogy a tettes eltagadja az általa elkövetett s terhére rótt bűncselekményt, külön bűncselekmény tényálladékat nem állapítja meg. Ilyen bűncselekményt ugyanis a törvények nem ismernek. Hallgatólág büntetlennek ismerik el tehát a gyanusítottnak ama szabadságát, hogy az ellene meginclult bűnvádi eljárás során ilyen módon is védekezhettek. Ez a hallgatólágos elismerés tehát nem jelenti általában a hazugság jogának törvénybeiktatását, mert egyébként a törvény a tényállás kiderítése érdekében a hatóságoknak oly jogokat biztosít a gyanusítottal szemben, amely nagy elvi ellentétet jelentene, ha a gyanusított hazugsága valóban jog lenne. Sőt joguk van a hatóságoknak a terhelő bizonyítékokat a gyanusított elé tárva meggyőzni őt arról, hogy tagadása céltalan. A törvény tudvalevőleg akkor sem bünteti meg a gyanusítottat, ha a törvénszerű letartóztatásból megszökik. Nagy tévedés lenne azonban azt állítani, hogy a letartóztatott gyanusítottnak szökési joga lenne.

Ha azonban a gyanusított tovább megy bűnének leplezésében, mint a pusztá tagadás, sőt esetleg olyasmit követ el, ami már egyenesen a törvényben meghatározott valamely bűncselekmény tényálladékat valósítja meg, semmi akadálya nincs annak, hogy a bűnének leplezésében újabb bűncselekményt elkövető vádlottat ezért az újabb bűncselekményért felelősségre vonják. Ilyen eset lenne például az, ha a gyanusított a nála nyomozás végett megjelenő járőrt megtámadná s megakadályozná, hogy a nyomozást ellene folytassák vagy például, ha a megszökö gyanusított a letartóztató intézet felszerelését vagy magát az épületet megrongálná a szökés biztosítása végett.

A kérdésben leirt esetre vonatkozólag megjegyezzük még, hogy az elkövetett bűncselekmény tényálladékanak lényeges része nem a nyugtahasíítás, hanem a postahivatal fondorlatos megtévesztése; ezen az alapon tehát a nyugtahasíítás, mint a fondorlat egyik része jelentkezik. A tettes cselekménye tehát a maga egészében a postakincstár kárára elkövetett csalás. A sértettnak a postakincstár tartozik magánjogi felelősséggel a téves kézbesítés és a károsodás miatt. A gyakorlatban természetesen ezt a postakincstár magáról eleinte elhárítja azzal a megokolással, hogy a címzett az utalvány összegét a birtokában levő nyugta szerint átvette s nem veszi tudomásul a címzettnek azt az állítását, hogy hamisítás történt. Így aztán a sértett kénytelen ügye után szaladgálni addig, amíg a nyomozás megindul s a hamisítás tényét kétségtelenül megállapítják. Addig pedig a postakincstár nem fizet kártalanítást s a címzett áll előtérben, mint károsult, holott a hamisítás megállapítása esetén nem kell bajlódnia kárának a tettesen való behajtásával, mert mint mondtuk, ezért a postakincstár felel.

Visszatérve a bűncselekmény minősítésére, megjegyezzük még, hogy abban az esetben, ha a kárösszeg szerint a cselekmény vétség, a súly a nyugtahasíításra helyeződik át, mint súlyosabban büntetendő és nem járásbirósági, hanem törvényszéki hatáskörbe tartozó bűncselekményre.

59. Kérdés. Két kötörő munkás egymás mellett dolgozik. Mikor az egyik munkás egy időre eltávozik munkahelyéről, a másik a társa által összetört kömennyiség egy részét a saját maga által összetört mennyiséghez csempészi át oly célból, hogy több munkabérre tegyen szert. Milyen bűncselekmény ez?

Válasz. A tettesnek az a cselekménye, hogy munkástársa távollétét felhasználva az annak munkaredményét feltüntető kömennyiség egy részét a saját munkaeredményét feltüntető kömennyiséggel egyesítette, ezt munkástársa s a munkaadó előtt elhallgatta, az egyesített kömennyiséget a saját

munkaeredményének feltüntetve jogtalanul több munkabért vett fel s ezt magának megtartotta: csalás. A fondorlat itt a távollét felhasználásában, a két kömennyiség egyesítésében és az egyesítés nyomainak eltüntetésében áll. A megtevésztett és megkárosított személy az, aki kevesebb munkabért kapott, mint amennyit végzett munkájával megérdemelt.

Bár a tettes cselekménye idegen ingóság elvételi cselekményét tünteti fel, lopásról azért nem lehet szó, mert a tettesnek nem jogtalan eltulajdonítás volt a célja, hanem jogtalan vagyoni haszon szerzése.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Magzatelhajtási eset kiderítése.

Írta: DARKÓ MIHÁLY tiszthelyettes (Balatonkiliti).

Muzsna községben az 1914—17-es években feltűnően kevés volt a születések száma, házasságon kívül született gyermek pedig ugyszólván soha nem látott napvilágot. Előtűnk, csendőrök előtt, nyílt titok volt, hogy a bűnös magzatelhajtás nagy arányokban folyik, de csaknem minden esetben hiányoztak a konkrét bizonyítékok s így a bűnösöket nem lehetett az igazságszolgáltatás kezére juttatni.

1917 augusztus egy napján rendes szolgálatban állva, megjelentem járőrtársammal fentjelzett községben. Az ismerősöktől többek között a méhmagzatok elhajtása ügyében is érdeklődtem, de eredménytelenül.

A szolgálatot tovább folytatandó, kifelé indultunk a községből. Utközben Berke Mártonné, szül. Heller Elza*) 28 éves asszony lakása előtt haladtunk el a kora reggeli órákban. Nevezett férje katona s mint ilyen távol volt.

Berke Mártonné éppen akkor öntött ki egy mosdótájból szennyves vizet, amikor odaértünk. Amint a vizet kiloccsantotta, gyorsan el is tűnt újra a házban. Arról a helyről, ahová a vizet kiöntötte, erős szag kezdett terjengeni. A különös szagra rögtön gyanum támadt, mert az erősen elütött a vizelet, moslék vagy más efféle szagtól. Gyanumat közöltem járőrtársammal és arra határoztam el magam, hogy a kiöntött szennyvizet közelebből megvizsgálom. A víztől nedves helyen azonban semmi különöset nem lehetett észlelni, csak az erős szag volt továbbra is érezhető.

Anélkül, hogy Berkéné a dologról tudott volna, a szomszédból két tanut hívtam a helyszínre, kik a szagot természetesen szintén érezték. Járőrtársammal és a két tanuval bementem Berkéné lakásába, kit egészen frissen huzott ágyban fekvé találtunk.

Örömel színelve, hangos beszéddel fogadott bennünket.

A szobában még erősebb volt a bűz, mint künn az utcán, ami még inkább fokozta gyanumat, hogy itt valószínűleg magzatelhajtásról lehet szó.

Anélkül, hogy kérdeztük volna, rögtön elmondotta, hogy havi tisztulása után fürdöt velt és ezért van az ágynemű is tisztába huzva. Arra a kérdésemre, hogy mit kevert a fürdővizbe, szótlán maradt.

Most arra szoltottam fel, hogy mutassa meg a régebbi, szennyves ágyneműt. Ezt megtenni vonakodott, hivatkozva arra, hogy ez sérli női szeméremérzékét. Ezzel, mert gyanum mind erősebbé vált, nem elégedtem meg s követeltem a szennyves ágynemű előmulatását.

Huzódózva, tiltakozva, de mert nem volt kibúvó, előkerült a padlás fedele alá rejtett két lepedő, egy pokróc-

darabba becsavarva, csaknem teljesen átitatva vértől. A vér sokkal nagyobb mennyiségűnek látszott, mint amennyi egy normális havi tisztulásnál lehetett s így most már joggal feltételeztem, hogy vagy magzatelhajtás vagy korai szülés történt.

A gyanúsított nő ezt tagadta és éppen úgy azt sem akarta megmondani, hogy mit használt a fürdővizben.

Ezt felderítendő, házkutatást tartottam, minek hamarosan meg is volt az eredménye. Egy láda fenekén száraz állapotban ugynevezett »boldogasszony« virágcsomót találtam, mintegy negyedkiló súlyban. A nő tagadta, hogy abból használt volna.

A kiöntött víz helyét vizsgáltam meg újból tüzetesen, de ott most is csak felismerhetetlen apró hulladékféléket találtam. A szemétdombon azonban tovább kutatva, fonállal átkötözött lámpaüvegvastagságú virágcsomót találtam, melyen a főzés nyoma látszott. Ezt magamhoz vettem.

Mivel Berkéné tagadása mellett kitartott, a helyszínről szándékoztam kérni az orvosi vizsgálat elrendelését. Míg erre vonatkozó jelentésemet szerkesztettem, az udvart és ház környékét figyelő járőrtársam jelentette, hogy egy nő a kerten keresztül a lakás felé igyekezett, de amikor őt meglátta, hirtelen visszafordult és eltűnt. Kezében egy kisebb csomagot látott.

Járőrtársamat egy tanuval visszahagyva, a kert felé, a megjelölt irányba siettem, hogy a távozó nő kilétét, jövetelének célját, főleg pedig visszafordulásának okát megállapítsam.

Rövid puhatolás után megtudtam, hogy az illető a községi szülésznő volt. Lakását tudtam. A község tulsó végében lakott teljesen egyedül, arra felé vettem utamat. Háza közelébe érve, láttam, hogy annak kéményéből sűrű, fekete füst tódul ki. Amint az ajtón benyitottam, a rongynak jellegzetes égési szaga csapta meg orromat. Egyenesen a kályhához léptem, felnyitottam a kályhaajtót, de már akkorra a hamu össze volt kavarva, úgy hogy nem lehetett felismerni mi égett abban el.

A szülésznőt igazolásra szoltottam fel, ki előadta, hogy a szőlőhegyen lévő Szent-János szobornál volt imádkozni és az onnan hozott koszoruhulladékot égette el, ami kedvesebbé teszi őt Isten előtt. Tagadta, hogy szándéka lett volna Berkénéhez bemenni, csak azért ment egy kis darabot arrafelé, mert először a rövidebb utat választotta, de azután meggondolta és utjában visszafordult.

A hazugság nyilvánvaló volt és hogy az esetleges bűnjeleket ne tudja megsemmisíteni, továbbá, hogy a megkezdett nyomozást érdemlegesen le tudjam folytatni, a szülésznőt magammal vittem.

A bíróság a tett jelentésemre azonnal elrendelte Berkéné orvosi megvizsgálását, amit a járási orvos eszközölt.

Az orvos véleménye azonban bizonytalan volt, inkább amellet foglalt állást, hogy a méhmagzat még most is egészséges állapotban meg van a terhes nőnél. Ennek alapján — bizonyíték hiányában — úgy Berkénét, mint a szülésznőt szabadlábbon kellett hagyni.

Lelkiismeretem és meggyőződéseim azonban nem engedtek nyugodni. A házkutatás során előkerült szagos boldogasszonyvirágot magamnál tartottam.

Járőrtársammal azonnal a történetek után a szőlőbe mentem, arra a helyre, ahol állítása szerint a szülésznő a Szent-János szobornál imádkozott. Hosszantartó kutatás, keresgélés után egy hanyagul gondozott szőlőben egy dícsa alatt friss földhányást észleltem, azt a kezemből lévő szőlőkaróval felástam és a földből előkerült a véres magzatburok. Nem messze ettől a helytől ugyancsak egy friss földhányás alatt megláttam egy 4—5 hónapos méhmagzatot is.

* A nevet megváltoztattuk. Szerk.

A felkutatott bűnjelekkel újra Berkénéhez mentem, aki most keservesen sirva beismerte, hogy a magzat az övé, azt a szülésznő az ő beleegyezésével hajtotta el.

Az elhajtáshoz boldogasszonyvirágot áztattak két napig vízben, azután azt a vizet a virággal együtt felfőzték és mikor a 20 liternyi víz annyira lehűlt, hogy a teste kibirta, a szülésznő beleöntötte a vizet egy teknőbe, abba őt beleültette a szülésznő s egy ollóformával a méhet megnyitotta, hogy a boldogasszonyvirágtól megmérgezett víz abba beleömljön. Ennek következtében kevés fájdalom után abortált. A szülésznő ezután ágyába segítette, ahol a vérzést igyekezett mindenféle módon csillapítani. Egy pár óra után ismét megfürösztötte a szülésznő, majd langyos vízbe áztatott lepedőbe csavarta, mit egymásután hidegebb és hidegebbel cserélt fel, addig, hogy altestének külrszein már misem látszott. (Innen eredhetett az orvos bizonytalan véleménye.) A méhmagzat elásását a szülésznő vállalta magára. Ő éppen az utolsó tál vizet öntötte ki a teknőből, amikor a csendőrök a háza előtt elhaladtak.

A bizonyítékok hatása alatt a szülésznő is beismerte a cselekményt. A magzat elhajtásáért, még a tett elkövetése előtt, egy mázsa búzát kapott Berkénétől.

Illetékes bírósághoz történt feljelentésük után mindketten elnyerték megérdemelt büntetésüket, a magzatelhajtások pedig, ezen eset kiderítése után, egyszerűen megszűntek.

A nyomozást vezető Darkó tiszthelyettes kényes körülmények között folytatta le ezt a nyomozást. Dicséretes a leleményessége, éleslátása, de még inkább a lelkiismeretes, fáradságot nem ismerő leportyázása, átkutatása annak a helynek, mely végül is a bizonyítékok döntő erejét adta kezébe.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

A jugoszláv csendőrség.

(5. közlemény.)

VIII. rész.

Felszerelés.

A) 1. Felfegyverkezés.

Minden gyalogos csendőr az államtól ismétlőkarabélyt kap szuronnyal és tölténnyel, pisztolyt tölténnyel, csendőrségi kardot és kézigránátot.

90. Minden lovas csendőr kap az államtól: lovat (ha sajátja nincsen) felszereléssel, karabélyt, pisztolyt felszereléssel, lovassági kardot, a szükséges löszert és kézigránátot.

91. Ameddig a csendőrség ismétlőkarabéllyal el nem láttatik, a hadügyminiszter állapítja meg a fegyver mintáját.

92. Minden kerékpáros csendőr — a gyalog csendőrnek kijáró felszerelésen kívül — az államtól kerékpárt vagy motorkerékpárt kap teljes felszereléssel.

93. A csendőrségi egységeknek, iskoláknak és parancsnokságoknak a szolgálat sikerebb teljesítése céljából elegendő számú géppuska, golyószóró, látcső, fényképészeti felszerelés, automobilon, kocsik, rendőrkutyák, stb. bocsátatnak rendelkezésre.

B) Ruházat.

94. A csendőrök az államtól ruházatot kapnak a csendőrség számára kiadott előírás szerint, az évi költségvetés keretein belül.

95. A csendőrség ruházatának szabását és alakját a hadügyi és tengerészeti miniszter írja elő a belügyminiszterrel egyetértően.

96. A csendőrségi és a többi fegyvernembeli tisztek, akik a csendőrségben szolgálnak, ameddig végleg át nem vétetnek, a bal ruhaujjon (zubzony, kabát) a ruhaujj közepén, a külső oldalon vízszintes paszományt viselnek, a törzstisztek aranyat, az alacsonyabb rangúak ezüstöt, 10 cm. hosszút és 3 cm. széleset.

C) A többi felszerelés.

97. A többi összes felszerelést s mindent, ami a csendőrségi szolgálat teljesítéséhez szükséges, a hadügyi és tengerészeti miniszter írja elő a belügyminiszterrel egyetértően.

98. A csendőrség felszerelése különös előírások szerint történik, melyeket a hadügyi és tengerészeti miniszter ír elő a belügyminiszterrel egyetértően; az előírásokat a csendőrségi szolgálat szükségleteihez és természetéhez kell alkalmazni, tekintet nélkül a hadsereg előírásaira.

Éppen úgy szabályoztatik a javítás és kifogástalan állapotban való tartás kérdése is azon állami épületekre nézve, amelyekben csendőrségi egységek el vannak helyezve.

IX. rész.

Illetékek.

A) 2. Tisztek számára.

99. Az összes tényleges csendőrtisztek mindazon járandóságokat élvezik, mint a hadseregbeli tisztek, azonkívül pedig külön pótdíj illetékes a csendőrségben megszakitás nélkül eltöltött szolgálati évek szerint, tekintet nélkül a rendfokozatra és pedig:

1 — 5 évig	800	dinár	évenként
5—10 „	1040	„	„
10—15 „	1280	„	„
15—20 „	1520	„	„
20—25 „	1760	„	„
25—30 „	2000	„	„
30 év után	2240	„	„

Ez a tényleges gazdasági tisztekre is vonatkozik, akik a csendőrség szolgálatában állanak.

100. A csendőrség parancsnokának és helyettesének még jár hivatal és állás után és pedig: a parancsnoknak évi 5000 dinár, a helyettesnek évi 3000 dinár.

101. A többi fegyvernembeli és szakmabeli tényleges tiszteknek, valamint a tartalékosoknak is, akik a csendőrségben próbaszolgálatot teljesítenek, ugyanazon járandóságaik vannak, mint a csendőrtiszteknek.

102. A többi fegyvernembeli és szakmabeli tényleges és tartalékos tiszteknek, akik a letett vizsga után a csendőrségnél véglegesítettnek, a csendőrségben eltöltött próbaidő tényleges csendőrségi szolgálati időnek számít.

103. A csendőrségi pótdíj a fizetésnek alkotórésze és a tisztek nyugdíjának meghatározására is befolyással van, ha a nyugdíjaztatás alkalmával legalább 5 évi csendőrségi szolgálatuk van s ha nyugdíjba szolgálatból kifolyó alkalmatlanság miatt helyeztetek.

104. A csendőrségen kívül szolgálatot teljesítő csendőrtiszteknek csendőrségi pótdíjra nincsen igényük.

B) A csendőrök részére.

105. A csendőröknek a következő járulékaik vannak:

1. Fizetés.
2. Fegyverzet, szerelvény és töltény.
3. Ruházat és ágynemű.

4. A csendőrségi szolgálat teljesítéséhez szükséges többi szerelés és készlet.

5. Elhelyezés fűtőanyaggal, világítással és pokróccal.

106. A fizetés rendszeresre és a pótlékokra oszlik.

A pótlékok a szolgálati időre és az ételmezésre (a saját-maga és a családtagok részére) illetékesek.

107. A rendszeres fizetés a következő:

Csendőrnek	évi	1200	dinár
Káplárnak	„	1380	„
Alörmesternek	„	1560	„
II. oszt. örmesternek	„	1800	„
I. oszt. örmesternek	„	2400	„

Szolgálati pótdíj tekintet nélkül a rendfokozatra:

I. határidő azaz	3 év után évi	144	dinár
II. „ „	5 „ „	288	„
III. „ „	10 „ „	432	„
IV. „ „	14 „ „	576	„
V. „ „	20 „ „	720	„
VI. „ „	25 „ „	960	„

A drágasági pótlék (ugy a személyi, mint a családi) külön rendeletekkel határozott meg s mindaddig érvényben marad, ameddig törvényes uton meg nem változik.

A csendőrök szolgálati ideje után járó emelések automatikusan járnak külön erre vonatkozó bejelentés vagy jóváhagyás nélkül.

108. A nős csendőrök, akik tényleges altisztek, évente 6 köbméter fát is kapnak.

Ez a tényleges özvegy tiszthelyettesekre is vonatkozik, ha gyermekeik vannak, kiket ők tartanak el.

109. A csendőr illetékei megszűnnek a következő esetekben:

a) meghal;

b) ha a szolgálatból elbocsáttatik;

c) ha megszökik;

d) amikor a 112. szakaszban előrelátott szabadságnál hosszabb szabadságot nyer. Ez nem vonatkozik az olyan csendőrré, kinek más szolgálatba való átlépéséhez próbaszolgálat engedélyeztetik;

e) amikor bírósági vagy fegyelmi büntetés kitöltése céljából bezárják, de arra az időre, ameddig fegyelmi fenytetés alatt van, csak a fizetését és a szolgálati pótdíjat veszíti el;

f) amikor nyugdíjba helyeztetik;

g) előzetes és rendes vizsgálat vagy bíráskodás ideje alatt, ha a csendőr elzárásban van, az ételmezési pótléknek csak a fele jár, a családi ételmezési pótlék azonban egészben illetékes; a pótlék, a fizetés és a szolgálati pótdíj a csendőrségi költségvetés javára bevételezendő.

Ha a csendőr vizsgálat vagy bíráskodás alatt áll, de szabadlábon védekezik és szolgálatot teljesít, akkor a fizetés és a szolgálati pótdíj visszatartatik, az ételmezési egész személyi és családi pótlékot pedig az érdekelt felveheti.

h) Ha a vizsgálat alatt állott csendőr ártatlannak nyilvánítottatik, a visszatartott járulékok kifizettetnek neki.

Ha bizonyítékok hiányában helyezik szabadlábra, a fizetés fele kiadatik számára, a másik fele pedig és az egész szolgálati pótdíj az állampénztárba bevételezendő. Ha elítél, az egész az állampénztárba megy.

110. A csendőr polgári, katonai, magán- és községi kórházban gyógykezeltek az állam költségén.

Erre az időre nőtlen csendőrnek nincs igénye az ételmezési személyi pótlékokra, miután a kórházban étellel kap.

A nős csendőr, ha a kórházban kap étellel, a többi járulék mellett az ételmezési személypótlék felét és az egész családi pótlékot kapja.

(Folytatjuk.)

Szabó Erdélyi Vitus tiszthelyettes, akit a Kormányzó Úr Öföméltósága kiváló szolgálataiért a magyar ezüst érdem éremmel a zöld szalagon tüntetett ki.

HIREK

Kitüntetés. A Kormányzó Úr Öföméltósága Szabó Erdélyi Vitus lovas tiszthelyettesnek, mint kenderesi őrsparancsnoknak, ezen szolgálati minőségben teljesített kiválóan eredményes és hasznos szolgálatai jutalmául a magyar ezüst érdeméremmel a zöld szalagon adományozni méltóztatott. Szabó Erdélyi Vitus tiszthelyettes 19 éve szolgál a csendőrségnél előjárói legnagyobb megelégedésére.

Dicséret. A m. kir. debreceni VI. csendőrkerület parancsnoka Durucz János gazdasági tiszthelyettest irodai segédmunkási minőségben mindenkor kifejtett kiváló szorgalmáért és lelkiismeretes pontossággal teljesített eredményes tevékenységéért dicsérő okirattal látta el.

Fegyverhasználat. Cs. Süveges Kálmán mezőkovácsházai őrsbeli örmester március hó 10-én a délutáni órákban Tóth Béla mezőkovácsházai napszámos ellen löfegyvert használt, melynek következtében nevezett 2 nap múlva meghalt. A kivizsgálás folyamatba tetetett.

Felhívás a volt kolozsvári és brassói kerületbeli csendőrökhöz. A volt kolozsvári és brassói csendőrkerületek a forradalmak után Csonkamagyarország területén számoltak fel. A két kerületi parancsnokság letételében annak idején elhelyezett értékek a felszámolás befejezése után a budapesti csendőrkerületi parancsnokság törzsgazdasági hivatalának adattak át. Azoknak egy részét tulajdonosaik már átvették, jelentékeny résziük azonban még mindig ott van. Ezen értékek legnagyobb részben takarékbetétkönyvek, melyekre magánpénzek, fel nem vett illetékek, hagyatéki pénzek, házassági óvadékok, stb. vannak elhelyezve; továbbá járadékkönyvecskék, hadikölcsönkönyvek, valamint különféle értéktárgyak (óra, gyűrű, lánc).

A budapesti csendőrkerület törzsgazdasági hivatala ez ulon is kéri azokat, akiknek ily értékük a két megszűnt csendőrkerületnél visszamaradt, azt a budapesti csendőrkerületi parancsnokság törzsgazdasági hivatalának — címük egy-

idejü közlése mellett — jelentsék be, hogy az részükre megküldhető legyen.

Sporteredmény. A T. T. C. március 18-án 232 km-es megbízhatósági motorkerékpár versenyt rendezett. Indult *Orendy Norbert* csendőrfőhadnagy is, aki az első csoport helyezetteivel futott be s így a T. T. C. aranyplaketjét nyerte. Két klubtársával együtt a M. A. C. II. csoportját is képviselte a versenyen s ez a csoport 14 közül az első helyre jutott.

Próbacsendőrök tankönyve címmel igen jól használható tansegédletet állított össze *Tihanyi Ferenc*, a m. kir. csendőrség állandó tanulmányi bizottságához beosztott őrnagy. A könyv kérdés-felelet alakjában a csendőrségi és katonai utasítások, szabályzatok, valamint a közbiztonsági szolgálattal kapcsolatos törvények rövidre fogott, de a lényegben mindenre kiterjedő összefoglalását tartalmazza. Alakja az ismert keskeny zsebalak, vászonkötésben; szolgálatba is minden kényelmetlenség nélkül elvihető. Ára 3 P, megrendelhető a Palladis r.-t.-nál (Budapest, V., Akadémia-utca 10. szám). Használhatóságának tudatában ajánljuk olvasóink figyelmébe a könyvet, amelynek tansegédletként való alkalmazását a belügyminiszter ur engedélyezte.

Előléptek: A m. kir. budapesti I. csendőrkerületben törzsőrmesterré: *Hlinka Rezső, Kovács Sándor, Néder Antal, Járomi János* őrmesterek. — Őrmesterré: *Pilinyi Imre, Tenkál Gyula, Szabó József, Molnár Béla, Rékasi Benő, Tasi István, Barta Sándor, Monos Pál* csendőrök. — A m. kir. székesfehérvári II. csendőrkerületben törzsőrmesterré: *Kiss Imre, Horváth Imre, Bálint Mihály* őrmesterek. Őrmesterré: *Molnár József I., Szemenkó Vilmos, Nagy József, Sájer János, Nyikos Imre, Péntek Ferenc, Udvardi György, Rózsa László, Keresztes Lajos, Fülöp Sándor, Gyalus József és Markó István* csendőrök.

Házasságot kötöttek: A m. kir. székesfehérvári II. csendőrkerületnél: *dr. Buzás Béla* százados *Szluha Katalin* urhölgygel Budapesten; *Décse Károly* g. főhadnagy *Schmaltz*

Edit urhölgygel Budapesten; *Józsa István* g. tiszthelyettes *Horváth Máriával* Veszprémben; *Ujvári József* ideiglenes nyugállományu törzsőrmester *Hamel Erzsébet*tel Törökbálinton; *Herczeg Ferenc* őrmester *László Teréziával* Tatán. — A m. kir. debreceni VI. csendőrkerületnél: *Szász Dénes* gy. tiszthelyettes *Szolnoki Etelkával* Tiszakerecsenyben; *Mészáros János* gy. őrmester *Puskás Juliánával* Szamosszegen.

Halálozás. *Vincze János* alhadnagy enyingi szakaszpáncsnok 14 éves fia *Elemér* rövid szenvedés után, március hó 11-én este meghalt. Temetése nagy részvét mellett ment végbe. A veszprémi csendőr-osztály tisztikara és legénysége nevében *vitéz Poltár Vilmos* százados szárnyparancsnok koszorút helyezett sirjára.

Reider Lénárd ny. csendőrtiszthelyettes március hó 19-én hosszas szenvedés után 83 éves korában Székesfehérváron meghalt. Március hó 21-én katonai pompával temették el a székesfehérvári szedreskerti temetőbe. A temetésen megjelent *Lózsa Jenő* ezredes kerületi parancsnok élén a csendőrtiszt- és altisztikar majdnem teljes számban. A csendőriskolától egy diszszakasz vonult ki. *Reider Lénárd* ny. tiszthelyettes elhalálozásával a m. kir. csendőrségnek egy igen régi tagja szállt a sirba. 1845-ben született; 1866-ban avattatott fel a cs. és kir. 19. gyalogezredhez. Résztvett az 1866. évi Olaszország elleni hadjáratban. 1868-ban lépett be a cs. és kir. 10. országos csendőrparancsnokság állományába, ahonnan mint őrsvezető címzetes őrmester, 1876-ban a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz helyeztetett át. Erdemei elismeréseül 1896-ban a koronás ezüst érdemkeresztet kapta. 1898-ban, mint valóságos őrmester, nyugállományba került, de a csendőrség iránt még élete alkonyán is mindig szeretettel érdeklődött.

Kérelmek. Azon bajtársakat, kik *Pichler János* ny. tiszthelyettes hollétéről tudomással birnak, kéri *Virág György* kerekgyházai tiszthelyettes, hogy pontos címét közöljék vele; azok pedig, akik tudják, hogy 1912. év szeptember és október havában ki volt a rédei őrs (Veszprém m.) parancs-

T Á R O G A T Ó

a legkönnyebb fuvóhangszer! Saját találmány! **Óvakodás utánzatoktól!** mert mind melyek nem gyáramból erednek, silány, külföldön készült utánzatok. **Hegedűk, Trombiták, Harmonika** és az összes hangszerek és hurok legfinomabb kivitelben szállítja az

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR

STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5.

Kivánatra árjegyzék bérmentve.

Az egyedüli magyar hangszergyár az országban, Csendőröknek kedvezményes részletfizetés!

FOX

FOX

a legjobb **szalagos légyfogó**

Konyhák és istállók részére

óriás alakban is kapható.

Mintával készséggel szolgál a gyár:

GÖTZLIPÓT

vegyi-
termé-
kek gyára

Budapest VII., Cserei ucca 14

A CSENDŐRSÉGI LAPOKBAN

csak olyan teljesen megbízható cégek hirdetéseit közöljük, amelyektől olvasóink bizalommal vásárolhatnak. Annak a cégnek a hirdetését, amely ellen a legkisebb jogos kifogás merül fel, azonnal töröljük, miért is kérjük olvasóinkat, hogy minden felmerült panaszt velünk közölni sziveskedjenek.

Csendőrségi szállító!

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb

strapára, méterje — — — — — 16'80 P

Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — 19'50 „

Khaki kammgarn, szintartó, tiszta gyapju — — — 18'50 „

Ugyanaz extra finomban — — — — — 25'60 „

Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus

kivitelben van raktáron, tollforgótokkal együtt 8'80 „

a 39 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

M Á R E R

egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 9.

a Keleti p.-udvar érkezési oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon: József 321—78.

FIGYELEM! A legmesszebbmenő fizetési feltételek!

Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

noka, Nagy Gábor I. kaposvári csendőriskolához beosztott törzsörmostert értesíteni sziveskedjenek.

Eladó egy teljesen jókarban lévő, régi rendszerű, látható írásu Schmith-Premier írógép. Ára 150 pengő, esetleg 3 havi részletre is *Csordás András* tiszthelyettesnél Miskolc, kerületi parancsnokság.

A csendőrség tagjainak és hozzátartozóiknak különösen jutányos árban és a legszebb kivitelben készít, saját szalonjában, elegáns kosztümöket, köpenyeket, női- és gyermekruhát. Átalakitást is vállal: *Kéri Jánosné*, csendőrtiszthelyettes neje Budapest, V., Dorottya-utca 11. sz. II. emelet.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Olvasóink szíves figyelmébe!

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt közlés esetén megfelelően honoráljuk. Kéziratokat nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ivnek csak az egyik oldalára, lehetőleg félhasábosan és írógéppel vagy legalább is olvasható írással írni. Kéziratok sorsáról csak a szerkesztői üzenetek között adunk felvilágosítást, azért kérjük mindig megírni, hogy milyen jelige alatt válaszoljunk. Ha jelige nincs megjelölve, a szerző nevének kezdőbetűit és lakhelyét tüntetjük fel. — A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levélben senkinek, válaszbélyeget tehát felesleges beküldeni. Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert a gyakran használatos jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. — Büntetőjogi vonatkozású vagy közérdekű csendőrségi kérdésekre a Csendőr Lekszikon rovatban válaszolunk. Az előfizetést kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A hozzáink intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest I. ker., Vár, Országház-utca 30 szám”.

Villány. 1., 2., 3. Ha a felülvizsgálat során megállapítják, hogy csendőrségi szolgálatra alkalmatlan, akkor gyógykezelés nélkül bocsátják el. A kincstár elviselhetetlen terhet róna, ha ilyen esetekben a gyógykezelést vállalná. 4. Az előző

pontban mondottakkal kapcsolatban áll a kincstár ama méltányos eljárása, hogy abban az esetben, ha az elbocsátandónak a végkielégítésre igényjogosultságot adó 5 évi (4 év, 6 hó és 1 nap) szolgálati ideje nincs meg, mégis folyósítja a végkielégítést, ha az érdekeltet a felülvizsgáló bizottság munka- és keresetképtelennak mondja ki és semmiféle jövedelme nincs. Ebben az esetben végkielégítés címén a tényleges szolgálatban élvezett s a nyugdíjba beszámítható illeték egy évi összege illeti meg. Ha felülvizsgálata 1928 szeptember 1. után történne meg, végkielégítés gyanánt két évi nyugdíjba beszámítható illetéket kapja. Egyebekben olvassa el az 1925. évi Csendőrségi Zsebkönyv 316. oldalán erre vonatkozólag közöltet. 5. Nem írta meg, mennyi a megszakítás, nem mondhatunk véleményt. Irja meg a megszakítás időtartamát s annak körülményeit és okait. 6. Kötelezője lejárt után a csendőrség részéről nem lesz akadály a tervének. De hogy valóra is tudja-e azt váltani, az nagyon bizonytalan. A szükséges lépéseket kötelezője lejárt előtt megteheti, természetesen mindent szolgálati uton.

Dráva völgye. Örskihallgatáson kérheti. Szolgálati ügyet magánuton elintézni nem lehet. Örsparancsnoka majd továbbterjeszti a kérelmet. Elvileg lehetőség van rá, hogy megkapja. A másik kérelmét is örskihallgatáson adja elő. Mint örsre beosztottnak egyáltalában minden szolgálattal kapcsolatos ügyét örskihallgatáshoz kell vinnie.

Kárpátok. A sebesülési érem utólagos adományozására vonatkozó intézkedések folyamatban vannak. A Károly csapátkeresztre vonatkozólag olvassa el lapunk 1926. évi 5. számában »Ö. J. csendőr, Kondoros« jeligére küldött üzenetünket.

Bucsuzó D. J. Nősülési kérvényt csak 6 évi tényleges csendőrségi szolgálat és a 28. életévének betöltése után adhat be. Hogy miért éppen az életkorhoz van a nősülési kérvény beadása kötve? Hát mihez máshoz köthetné?

K. B. 1., 2. A keresetlevelet a székesfehérvári kir. törvényszéknél kell benyújtania. Mellékelnie kell: 1. A házassági anyakönyvi kivonatát. 2. A születési anyakönyvi kivonatát (illetve, ha 1896 előtt született, a keresetlevelét). Ebből állapítják meg, hogy születési helye szerint magyar honos-e. Ha elszakított területen született, a születési anyakönyvi kivonatát nem kell mellékelni, hanem azt kell igazolni, hogy optált, illetőleg hogy visszahonosították. 3. Helyhatósági bizonyítványt arról, hogy Ön feleségével legutoljára a mostani lakóhelyén ettől-meddig lakott állandóan együtt, azóta különváltan élnek, a házasságból névszerint megnevezett gyermekek születtek (illetve gyermek nem született). Ha a bíróság tartásdíjat ítél meg, azt Ön köteles a nyugdíjából fizetni, ha egyéb vagyona nincs. Közvetlenül neki kell a meghatározott összegeket időnkint kifizetni. Ha erre nem

MINDEN ASSZONY
MINDEN LÁNY
SZÓKE AVAGY BARNÁ
SZÉP RUHÁJÁT ATLAS-FÉLE
VARRÓGÉPPEL VARRJA

KELETRE NYUGATRA
ÉSZAKRA VAGY
DÉLRE GYORSAN EL-
JUTSZ HA FELÜLSZ AZ
ATLAS-FÉLE GÉPRE

ATLAS GÉPKERESKEDELMI R.T.
BUDAPEST, V., SZÉCHÉNYI-UTCA 5.
KÉRJE DIJTALAN KÉPES ÁRJEGYZÉKEINKET!

volna hajlandó, akkor az elvált feleség végrehajtást kérhet s ennek az alapján nyugdíja fele összegéig nő- (és esetleg gyermek) tartás címén a levonásokat hivatalból eszközlik. Természetesen ennek az eljárásnak költségei vannak, a költségeket pedig Önnek kell viselnie. Megjegyezzük, hogy a válóper személyesen nem adhatja be, mert az ügyvédi képviselet kötelező. Ha szegénységi bizonyítvány megilleti, kérjen annak alapján pártfogó ügyvédet a székesfehérvári kir. törvényszék elnökétől. Ebben az esetben a válóper nem kerül semmiféle költségbe.

Farkashát. 1. Válasz a lekszikon rovatban. 2. Örmestertől felfelé a fekete pantallót szolgálaton kívül minden korlátozás nélkül szabad viselni.

Hegykő. 1. Válasz a lekszikon rovatban. 2. Olvassa el lapunk 1925. évi 5. számában »L. J. csendőr, Mecsekszabolcs« jeligére küldött üzenetünket. 3. Közölje részletesebben, milyen körülmények között költötte el a beszedett pénzt a kisbíró? Ki bizta meg a pénz beszédésével? Hivatalos pénz volt-e az vagy hivatali feljebbvalójának magánjellegű megbízásával függött össze? »A kisbíró 20 pengőt elköltött az általa beszedett pénzből« ez olyan hiányos tényállás, hogy arról jogi véleményt mondani nem lehet.

Nyug. th. Olvassa el lapunk legutóbbi számában »Bikfalva« jeligére küldött üzenetünk 1. pontját.

B. I. csendőr, Miskolc. 1. A Cs—20. utasításban az Ön esetére nincs intézkedés, mert annak idején bajtársaival olyan értelmű megállapodást kötött, ami teljesen elüt az utasítástól. Ha nem tudnak most megegyezni, akkor az előjárók döntését kell kérni kihallgatáson. 2. Fegyvermester.

Nyirtassi örs. Ha a postahivatal 5 km. távolságra esik a vasuti állomástól, a csomagok után közuti pótdíjat szedhet. A közuti pótdíj összege 1—10 kg.-ig 20 f., 10—20 kg.-ig 24 f. A csomag visszaküldése esetén természetesen ugyanezeket az illetékeket kell fizetni. Ha azonban a postahivatal és a vasuti állomás között a kocsijáratot a község tartja fenn, akkor a postahivatal a közuti pótdíj szedésére nem jogosult. Legjobb, ha panaszukkal a Postatudakozó Irodához (Budapest, főposta épület) fordulnak, az osztályparancsnokság útján.

Bottján. 1. Válasz a lekszikon rovatban jön. 2. Válasz a lekszikon rovatban. 3. Válasz a lekszikon rovatban jön.

4. A Szut. 243. pontja értelmében minden község és ipartelep leortyázására szükséges időt külön kell kiszámítani. Ehhez az időhöz annak egyharmad részét pihenő gyanánt hozzá kell adni és az ilyen módon nyert összes időtartamot a távolsági kimutatásba be kell vezetni. A községeket és ipartelegeket tehát az örzjáratok keretében le kell portyázni; vonatkozik ez természetesen az örszék helyre is. Ez azonban nem helyi ügyleti szolgálat, a szolgálati könyvben tehát csak a rendes szolgálatot kell előírni. Ezzel kapcsolatban helyi ügyletet a szolgálati könyvben csak abban az esetben kell feltüntetni, ha a járőrt külön erre a célra vezényli ki. Az előírás tehát a levelében írt esetben így helyes: *1. R. (gy.) 1. 10-én 21 h 30-ig. Lakt. 6 h up.* Megjegyezzük egyébként, hogy a helyi ügyleti szolgálatot nem célszerű örzjáratportyázással egybekötni, hanem a lehetőség szerint mindig külön kell kivezenyelni.

Sárvár vidéke. Nős legénységi állományuak családtagjai a Lukács- és Császár-fürdőbe kérhetik beutalásukat. A budapesti I. honvéd vegyes dandárparancsnoksághoz címzett kérvényt a családfő szolgálati uton terjessze fel. Csatolni kell 80 f. okmánybélyeggel ellátott orvosi bizonyítványt, amelyet polgári orvos is kiállíthat. Magánuton nincs beutalás.

N. I. százados, Nyiregyháza. Jönni fog.

M. K. százados, Mátészalka. Közöljük.

Szorgalom. Közölni fogjuk.

Dr. N. N. Magánlevelben senkit sem értesítünk a közleménye sorsáról, hanem csak szerkesztői üzenetünkben. Tesék az üzeneteket figyelemmel kísérni. Egyébként már megüzentük, hogy nem közölhető. Riportokat és elvont elméleti fejtegetéseket nem közlünk, csak olyan szakkikkeket, amelyekből tanulni lehet, vagyis amelyek valóban szakkikkek. Az, hogy valami egy napilap közönségét kielégíti, még nem jelenti azt, hogy a mi igényeinknek is megfelel. »Szenzációkkal« szemben pedig teljesen érzéketlenek vagyunk.

S. S., Hajduszoboszló. Hazafias érzését dicsérjük, a versét azonban nem.

Bodrog vize. Mi kivétel nélkül mindenkinek válaszolunk. Vagy elveszett a levele vagy pedig már válaszoltunk s a válasz elkerülte a figyelmét. Hogy mi volt a válaszuk, most már nem emlékszünk, levelét pedig nem kereshetjük elő, mert megválaszolás után minden levelet megsemmisítünk.

Hegedű
Harmonium
Tárogató
Cimbalom
Harmonika
Gitara

és az összes hangszerek, legjobbak, csakis itt a gyárban kaphatók.
Művésziesen javít, legjobb hurokat készít.
Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab.
hangszergyára

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Csendőrségnek részletfizetést kedvezmény

Elsőrendű német gyártmányú

KERÉKPÁROK és VARRÓGÉPEK

véglegesített csendőröknek előnyös

részletfizetésre kaphatók

Kerékpár-, Varrógép- és Gramofon kereskedés

Róna és Somogyi

VI., Podmaniczky utca 71. szám.

Butorhitel

a csendőrség tagjainak **Sándor Ignác** butoráruháza. Budapest, VI., Dessewffy-u. 18-20 (Nagymező-u. és Vilmos császár-ut közölt). Szállít készpénzárban kedvező fizetési feltételekkel **elsőrendű butorokat.**

Fájós, érzékeny, fáradt és fagyásos lábait

Egy nagy csomag ára 1 pengő 28 fillér.

EGYSZER MEGÁZTATJA

AZ OXIGÉNES GYÓGYÍTÓ HATÁSÚ SZENT RÓKUS LÁBFÜRDŐBEN

Egy nagy csomag ára 1 pengő 28 fillér.

és új lába lesz.

Jó meleg lábfürdőt, ha megerőltetések és strapák folytán a lábak fáradtak; ha a tyukszemek és daganatok kegyetlenül kinyúznak; ha a cipő szorításai és feldörzsölései égnek; ha a bokák a járás következtében megduzzadnak; ha rugalmas és könnyű járást akarunk és általános kellemes közérzést kívánunk.

A Szent RÓKUS LÁBSÓ minden gyógyszer-tárban kapható.

Főraktár: Szent Rókus gyógyszertár, VII., Rákóczi-út 70.

B. F. Örm. Nem közölhető, mert a témája nem a mi lapunkba való. Egyébként is, annak, aki ezzel a témával akar foglalkozni, ugyancsak alapos felkészültséggel kell rendelkeznie, az pedig Önél hiányzik. Hogy a stilusa jó-e vagy sem, azt a közleményből nem tudtuk megállapítani, mert szemmel látható, hogy az írását valaki átfésülte és pedig nem valami szerencsésen. Egy közleményt nem az idegen szavak tesznek nivóssá, hanem a tartalom.

Pósta. Nem érdekli a csendőrséget, nem közölhető. Kéziratot nem küldünk vissza még kivételesen sem.

Tavaszi 1928. Csak akkor vállaljuk, ha nagyon érdekes vagy nagyon tanulságos. Számonként legfeljebb 6—8 hasábot hozunk s három folytatásnál többet csak egészen kivételes esetekben. Ha a cikk megírását attól méltóztatik függővé tenni, hogy előre elfogadjuk-e vagy sem, akkor azt tanácsoljuk, hogy ne méltóztatassék megírni, mert a közlést látatlanban nem garantálhatjuk.

Rendőrfelügyelő. Az állami rendőrség ügyeivel nem foglalkozhatunk, mert még valaki magyarán megmondhatná, hogy semmi közünk hozzá. És nekünk haligatnunk kellene, mert az illetőnek igaza volna. Nézetünk szerint egyébként az ügy különben sem olyan, hogy azzal nyilvános lapban foglalkozni lehetne. Az ilyesmit csak hivatalosan lehet elintézni. A kedves elismerést nagyon köszönjük.

Rádió. Az új lakihegyi nagyleadók munkálatai előreláthatólag május hóban befejezést nyernek, úgy hogy májusban működését megkezdheti. A nagyleadó építésével párhuzamosan halad a Főherceg Sándor-utcai új Studio berendezése is, amely a legmodernebb technikai felszereléssel lesz ellátva, úgy hogy egyike lesz Európa legkitünőbb felszerelt Studioinak. A lakihegyi nagyleadó antenna-teljesítménye 20 kilowatt lesz az eddigi csépe 3 kilowattos leadóval szemben. A leadóállomást építő Telefunka cég garantálja, hogy a leadások Csonkamagyarország területén detektoros készülékkel vehetők; ezt azonban a gyakorlat fogja eldönteni. Az eddigi tapasztalatok szerint vannak ugyanis területek, melyek az elektromos hullámok terjedése szempontjából »árnyékban vannak«. Az ilyen helyeken a detektorvétel lehetősége nem lesz valószínű. Az eddigi 3 kilowattos leadót normális detektorral 40—60 kilométeres körzetben még élvezhetően lehet venni, nagyobb távolságra azonban már csak csöves készülékek felelnek meg. Az önök vidéke az eddigi megfigyelések szerint szintén egyike az árnyékban levő területeknek, így jó detektorvételre a nagyleadó működése után sincs sok kilátás.

Süt a nap. Ha megszakítás nélkül, vagyis 30 napon belül megy át, akkor beszámítják. A honvédség továbbszolgáló altisztjei nősülési engedélyt akkor kapnak, ha 25 és fél éves életkorukat betöltötték, lakásuk és a házasság révén jobb anyagi helyzetük biztosítva van s ha az ara erkölcsileg kifogás alá nem esik, nősülés engedélyezése iránti kérelmét tehát ott is be kell adnia s azt éppen úgy kivizsgálják, mint az a csendőrségnél történik. Honvédségi szolgálatát mint rendfokozat nélküli honvéd kezdi.

Kanada. Kanadába földművesek korlátozás nélkül vándorolhatnak ki. Igazolniuk kell azonbanban azt, hogy odakint rokonuk vagy ismerősük él, aki garanciát vállal a tekintetben, hogy a kivándorolt megélhetését biztosítja, ha esetleg az munkát nem kapna vagy munkaképtelenné válna. Szerezze be ezt az írást és a csendőrségi kötelezőjének lejártá után kérjen utlevelet. Azt, ha a feltételeknek eleget tesz, vagyis, ha a kanadai megélhetését, elhelyezkedését igazolni tudja, meg fogja kapni anélkül, hogy ügynököket kellene igénybe vennie. Az ügynököktől különben is óvakodjék, mert azok sok kivándorlót tettek már szerencsétlenné.

Margitta. A gyásznak nemcsak a karszalag, hanem a gyászoló egész magatartása, életberendezkedése is beszédes külső jel lehet. Nagyon ritka az az ember, aki az igazi fájdalmat úgy tudja eltakarni, hogy azt senki rajta észre ne vegye. Egyébként a legénységi állományuak az őket ért gyásznak külső jelét sem gyászszalag alakjában, sem más alakban nem viselhetik. De hát mit enyhithetne a fájdalom a gyász külső jele?

M. J. csendőr, Alag. Kölcsönös áthelyezésre vonatkozó kérélmeket nem közlünk.

Sajóhullám. 1. Olvassa el lapunk 1925. évi 4. számában »Kiss örmester, Kápolna« jelígre küldött üzenetünk 1. pontját. Annak alapján kiszámíthatja a levelében kérdezett időpontot. 2. A legénységi katonai szolgálati jelle igény-

SIDOL fém-, ablak- és márványtisztításra a legalkalmasabb!
Csakis eredeti palackokban kaphatók.
Óvakodjunk az utánzatoktól!

MORT poloska-, rovar- és légyirtószer
Poralakban is kapható
Mintával készséggel szolgál a gyár:
GÖTZL LIPÓT vegyitermékek gyára
Budapest, VII., Cserei ucca 14.

A MÁV. és a csendőrség hivatalos szállítója

világhírű **THE WHITWORTH** kerékpárok
csendőröknek 16 pengős havi részletre. Kerékpár alkatrészek lánc, pedál stb. gyári árban, külsők P. 6'80-tól, belsők P. 2'10-től. Új kerékpárok 135 pengőtől kezdve.
LÁNG IMRE műszerész-mester, kerékpár és gyermekkosci gyári raklára. Budapest, Teréz-kt. 3 (sarok üzlet). Árjegyzék 650 képpel ingyen.
Ne ügynök ulján vegyen.

St. Fernolendt cipőfénymaz és bőrszír.
Kapható mindenütt!
Óvakodjunk az utánzatoktól!

Olyan megbízható, mint Ön

a
STOEWER
RECORD
írógép

A csendőrség tagjainak legkedvezőbbárák és feltételek.

Saját érdekében mielőbb kérjen árajánlatot

STOEWER írógépek lerakata **Budapest,**

V., Vilmos császár-ut 60. — Telefon: Teréz 248—65.

A világ legjobb hangszerei: hegedű, zongora, harmonika, harmónium, gramofon stb.

Reményi Mihálynál
Budapest, VI., Király-u. 58—60

Ötensége Dr. József Ferenc kir. herceg kamarai és a Zeneművészeti Főiskola szállítója.
Csendőröknek kivételes részletfizetési kedvezmény.
Minden hangszerről külön-külön árjegyzék dímentes.

jogosultságot adó szolgálati időbe az összes katonai és csendőrségi szolgálati idő beszámít, tekintet nélkül a megszakításokra. A 3. oszt. legénységi katonai szolgálati jel 6 évi szolgálat után illeti meg. 3. Kötelezője 1928 augusztus 30-án jár le.

Abbránd. Olvassa el lapunk legutóbbi számában »Célod« jellgére küldött üzenetünket. 2. Az 1924. évi 9. sz. Csendőrségi Közlönyben megjelent 120.377 Eln. VI. c. 1924. sz. belügyminiszteri rendelet a fegyvermesterek nősülésére vonatkozólag is intézkedik. Nézze át a rendeletet.

D-háza. 1. Lapunk legutóbbi számának a lekszikon rovatában részletesen letárgyaltuk ezt a kérdést. Az ott hivatkozott t. c. »összesen 12 évi szolgálati időt ir elő feltételként, azt viszont sehol sem mondja ki a törvény, hogy ennek a szolgálati időnek összefüggőnek kell lennie. Az igényjogosultsági igazolvány elnyerése szempontjából tehát a szolgálati idő megszakításokra való tekintet nélkül számításba jön. Ön már kérheti. 2. A Budapesti Közlönyben jelennek meg a pályázatok a feltételekkel együtt. 3. Csendőrségi szolgálati lovak istállójában sem más lovat, sem tehenet, sem egyéb állatot nem szabad tartani, még akkor sem, ha erre a célra férőhely volna is.

Sz. A. V. csendőr, Mezőhegyes, Kölcsönös áthelyezési kérelmeket nem közlünk.

Tudni szeretném. Kötelezője 1929 március 31-én jár le. Pótcsendőri szolgálati idejét csak a nyugdíjába lehet beszámítani.

Pötyöfalu. 1. Az, hogy az egyes ruhadarabokon a névcédulát hová kell felvarrni, ez idő szerint sehol sincs előírva, csak a kifejlődött gyakorlat mérvadó. Ezt a kérdést majd az »Öltözeti és Felszerelési Szabályzat« fogja rendezni. 2. »Kir. járásbiróságnak Eger«. 3. »Főszolgabíró urnak Eger«.

K. Gy. Csak teljes névaláírással ellátott levélre válaszolunk.

Puska. Leszereléskor a közzgazdálkodással végleg leszámolt, a közzgazdálkodás arra a két havi élelmezési pénzre, amit Ön visszamenőleg kapott, nem tarthat igényt. Az élelmezési pénzek különben is a napibetétől teljesen független illetékek, azokkal kiki szabadon rendelkezik. Ha esetleg a közzgazdálkodás tagjai kölcsönös megegyezéssel ezeket az összegeket is befizetik a közzgazdálkodásba, illetőleg ezeknek az összegeknek a beszámításával magasabb napibetétet fizetnek be s ezt az előjárók nem kifogásolják, az ellen semmi kifogás sem lehet, de az élelmezési pénzeket semmiesetre sem lehet olyan járandóságoknak tekinteni, amelyek a közzgazdálkodásokat a napibetétekhez hasonlóan megilletnék.

Különben is, ha Ön a két havi élelmezési pénzt a közzgazdálkodásnak befizetné, újabb elszámolást követelhetne a közzgazdálkodástól, mert ennek az összegnek is bizonyos hányada Önt, mint a közzgazdálkodás volt tagját, fejenkénti osztalék címén megilletné. Olyan módon, ahogyan a közzgazdálkodás akarja, az ügyet semmiesetre sem lehet elintézni. Ha nem tud a közzgazdálkodással megegyezni, panasszal fordulhat az illetékes szárnyparancsnok urhoz.

Sopron. Válasz a lekszikon rovatban jön.

Öreg csendőr. Válasz a lekszikon rovatban jön.

Szokolya. Válasz a lekszikon rovatban jön.

Társasági sapka. 1. Legénységi állományúak kamgarnból nem készíttethetnek maguknak ruhát, finom posztóból azonban igen. A posztó minősége nincs meghatározva. 2. A tiszthelyettesek csizmaanyagot kapnak, de igényelhetnek az alacsonyabb rendfokozatuak is. Ha a készlet engedi, ők is anyagot kapnak kész csizma helyett. 3. Levélben kérdezze meg özv. Hajdu Istvánnétől (Budapest, II., Szegényház-u. 11.).

K. th., Szakmár. A földbirtokreform során az örsöknek juttatott földek után járó eljárási és egyéb költségek fedezése egyike a legnehezebb és legbonyolultabb kérdéseknek, mert bizony sokszor előfordult, hogy azt a csendőrt, aki a reá eső föld után az eljárási költségeket megfizette, időközben áthelyezték, a földet pedig más, újonnan odahelyezett csendőrnek adták át használatra. Ebben az esetben méltányosnak találjuk, hogy az áthelyezett és az újonnan érkezett csendőr az eljárási költséget egymás között elossza. Igaz, hogy Ön például más helyett is fizetne eljárási költséget, de viszont, ha olyan örsre kerül, ahol az eljárási költségek már ki vannak fizetve, Ön is ingyen jut a maga részéhez. Ezt valószínűleg természetesnek is tartja. Csak az nem természetes, amikor Önnek kell fizetnie?

Holnapután. Önállóan nem közölhetjük, de fel fogjuk használni.

Poeta nascitur. Szerelmes verset nem közlünk. S pláne. ilyen rosszat nem. Még csak az kellene.

Balatonmenti. A két tárca közül egyik sem felel meg, az igényünket pedig — sajnálatunkra — nem szállíthatjuk le még a csendőrség tagjainak kedvéért sem. A cikknek sorát fogjuk ejteni.

1928 március 15. Tessék elolvasni a Csendőrségi Lapok alapszabályainak 26. pont 4. bekezdését. Az alapszabályokat a belügyminisztérium az összes tiszti parancsnokságoknak kiadta. Nekünk azokhoz alkalmazkodnunk kell.

J. P. th. Nem közölhetjük. Aki álnév alatt ír, az azért teszi, mert nem óhajtja magát megnevezni. A szerző beleegyezése nélkül mi sem árulhatjuk el a nevét.

Több mint 32 év óta a világot uraló ered. angol

The Champion kerékpárokat

Eredeti **Motobécane** francia motorkerékpárokat 840 pengőért, előnyös 20—24 pengős hav részletre.

kerékpáralkatrészeket láncot, pedált, nyergeket **nagybani, eredeti gyári árban**

külső gummik 6'80, belsőt 2'10 pengőtől. — Kerékpárok 136 P.-tól feljebb.

LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár és motorkerékpármagykereskedők

Magyarország legnagyobb, legrégebb és legmegbízhatóbb kerékpár üzlete

Budapest, VIII., József-körút 41. szám.

Alapítva 1869-ben — Nagy árjegyzék 700 képpel ingyen

BUTORCSARNOK

ERNST GYULA, **Budapest, VII., Dohány-utca 33.**

(Klauzál-utca sarok) és **Dohány-utca 50.**

Mindenféle bútorok és lakberendezési tárgyak óriási választékban. A csendőrség tagjainak jutányos ár és kedvezményes fizetési feltételek. Vidékre csomagolás.

„CORVIN” BUTORCSARNOK

Részletre olcsón! **Dohány-utca 39.**

A közalkalmazottak bevásárlási forrása.

Magyar királyi Osztálysorsjáték

Minden második sorsjegy nyer!

80.000 sorsjegy, 40.000 nyeremény.

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

500.000

egy félmillió pengő.

Jutalom és nyeremények:

1 jutalom	—	—	—	—	—	300.000	pengő
1 nyeremény	—	—	—	—	—	200.000	pengő
1 nyeremény	—	—	—	—	—	100.000	pengő
1 nyeremény	—	—	—	—	—	50.000	pengő
1 nyeremény	—	—	—	—	—	40.000	pengő
1 nyeremény	—	—	—	—	—	30.000	pengő
1 nyeremény	—	—	—	—	—	25.000	pengő

6 millió pengő készpénz.

Az I. osztály húzása április 14-én kezdődik!

A sorsjegy hivatalos ára:

Egész	Fél	Negyed
20	10	5
pengő	pengő	pengő

Sorsjegyek az összes árusítóknál.

BUTOR részletre **Ó Budapest 3.**
olcsón **VI., 0-utca**

Postások és rendőrség szállítója.

Legény a gáton.

Regény

Írta: BARÉNYI FERENC

(10.)

— A százados urnál jártam, hivatalos ügyben.

— Még az a régi ügy? Remélem nem lett kellemetlensége?

Jolán csodás szemének bűbajos hatása tette-e vagy két rokonlélek ösztönös összemelgedése, hogy Gál csendör meg sem ütközött Jolán kérdésén. És kellemetlenül sem érintette, hogy ebbe az ő sajátságosan egyéni dolgába így beavatkozott. Valahogyan nem is vette szeszélyes női kíváncsiságnak. Ellenkezőleg, mintha a legmeghittebb barátjával beszélgetne, úgy mondta el neki az egészet. Szinte jól esett, hogy elmondhatta. Amikor befejezte felpillantott. Könnyű ragyogott Jolán szép szemében és remegő szájszállal kérdezte.

— El tudja felejtetni?

— Mit?

— Verát.

Jolán halkán, szinte suttogva mondta ezt és lehunyta a szemét. Csak akkor vetette fel újra, amikor Gál csendör határozottan felelt.

— El.

Egymásbaborult szemmel nézték egymást és elfogódottan hallgattak. A jóleső, kábult zsibbadtságból riadtan rezzenetek fel a váratlan ajtónyitásra. Venyige bácsi jött meg a városhól s anélkül, hogy észrevette volna a zavart, amit megjelenésével okozott, szokott, széles jó kedvével üdvözölte a vendéget.

— Mind nem tudtam, mi húz úgy hazafelé, hogy úgy jöttem, mintha a szél vitt volna. Hát most már tudom, vitt az érzés. Megéreztem, hogy a kedves vendégünk újra nálunk van.

— Nézze, apám, mit kaptam?

Az öreg álmélkodva csapta össze a kezét.

— Palmarum Trallárum, hiszen ez pálma. Valóságos, eleven pálma.

— Hát ez a sok jó szivar, ezt mind magának hozta.

— Ejnye a fikomadtát! Ugy látszik jól fizeti az állam a csendöröket. Nagyon a zsebe mélyére nyúlt Gál uram. Köszönöm szépen, boldogan fogom elfüstpötyölni. De a maga baja lesz, mert ezektől nem én, hanem maga fog csuklani Gál uram. Annyit fogom emlegetni, hogy még tán meg is unja. De legalább nem felejt el maga se minket.

Gál csendör hamarosan elköszönt és sietett a vasúthoz, hogy le ne maradjon. Még éppen, hogy elérte; alig szállt be, már fűttyentett a mozdony. A vonaton aztán elgondolkodott és bár ő most teljesen palástolatlanul mondott el Jolánnak mindent, mégis bántotta, hogy Babos őrmester már előbb beavatta titkába Jolánt. Dehát, hogy lehetett Babos őrmester ilyen pletyka. Nem lehet, ki van zárva, akárkiről másról elhinné a pletykaságot, csak Babos őrmesterről nem.

Egész uton ezen törte a fejét és a sok töprengés világosságot derített a bonyolult kérdésre. Hirtelen eszébe villant, hogy azóta, hogy Vera iránti szerelmét felfedte Babos őrmesternek, azóta Babos őrmester nem volt a kórházban. Nem is találkozott Jolánnal már azután. Tehát szerencsétlen szerelme szomorú titkát nem Babos őrmestertől tudhatta meg Jolán. Dehát akkor honnan tudja? Ugy lehet, hogy amikor még élethalál közötti lebegve, eszméletlenül feküdt a kórházban, akkor lázalmában emlegethette Verát. Az öntudatlanul elejtett szavakat aztán Jolán, mint a gyermek az építőkövekkel, egymás mellé rakta és női ösz-

tönével az egészet könnyen kitalálhatta annál is inkább, mert úgy látszik valami mélyebb megértés ösztönözte erre.

Ettől a gondolattól egészen felvidult Gál csendör és csodálatosan jóleső melegséget érzett a szíve tájékán.

XVI.

A sikeresen kiállt tiszti szemlék után hamarosan teljesedett Gál csendör leghőbb óhajta, kinevezték járőrvezetővé.

Amikor első ízben tűzte fel büszkén a járőrvezetői jelvényt, boldogan, megilletődve nézett az aranykeretes piros mezőben tündöklő szent koronára. Értelmes, tisztult felfogásu lelkével átértette a koronás jelvény fenséges jelentőségét. Felemelőn illeszkedett bele egész valójába a büszke tudat, hogy ő most a szent korona lovagja, a törvény legfőbb őre, az államhatalom birtokosa. Azonban a nagy hatalom nem fogja megszállítani, nem ragadja visszaélésekre, mert jól tudja, hogy e nagy jogokkal súlyos kötelességek járnak, amelyek mindenkor megelőzik e kivételesen tághatáru, — de szent esküjével megkötött — jogokat.

Ezzel a mélyen átérzett tudattal indult Gál csendör a próbacsendörrel mint újonnan kinevezett járőrvezető első szolgálatába. Szótlanul, méltóságos, komoly tartással haladtak egymás mellett. Gál csendör éber szeme minden-hová körülkémlelt, hogy nem lát-e valami gyanusát. Épp úgy nézte meg a szembejövő embereket; szóbaállt velük és hagyta őket beszélni, hadd lássa, hogy nem tudnak-e valami olyan eseményről, ami a csendőri szolgálatot érdekelné. Akármilyen alaposan csinálta is ezt, mégsem talált semmi érdemleges dolgot, pedig már jóideje portyáztak és a próbacsendör is nagyon gyakori ásitásaival már félreérthetetlenül célozgatott a pihenőre. De Gál csendör hallatlanná tette a pihenőre célzó megjegyzéseket is, mert nem akart addig nyugodni, míg valami eredményhez nem jut.

Ekkor még nem volt annyi tapasztalata, hogy a portyázás eredményét ne abban lássa, hogy valakit feljelent; nem tudta még, hogy lelkiismeretesen portyázva feladatának akkor is megfelelt, ha csak pusztán megjelenésével megakadályozta valamely bűncselekmény elkövetését. Annyit már mégis tanult Babos őrmestertől, hogy nem keresett minden-áron oktan kihágási feljelentést. Tudta, hogy az ilyennek semmi haszna, ellenkezőleg többet árt, mert az igazságtalanul és ok nélkül való zaklatás az állampolgárokat bizalmatlanná teszi a vele így eljáró csendörrel szemben. Ezt nem akarta, mert tudta, hogy ez mindennél többet árt a csendör tekintélyének.

Dehát egyszerű kihágási esettel nem is elégednek meg most. Csak nem fog első járőrvezetői szolgálatából valami nyomorult, hitvány kihágással hazamenni. Hogy is állna úgy Babos őrmester elé. Valami nagyobbra áhitozott, bár kerülne valami bonyolult bűncselekmény, hogy szép nyomozással térhessen haza. Olyan, amilyennek a kiderítésért mindig büszke lehessen első járőrvezetői szolgálatára.

Vészajtósló, sötét felhők gomolyogtak az égen. A próbacsendör aggódó pillantásokat vetett járőrvezetőjére, amikor itt-ott egy-egy kövér esőcsepp csöppent a kezére. Gál csendör is gyanakodva méregette az eget; úgy látszik valami nagy égihaboru készül. Nem jó lenne, ha itt a szabadban érné őket. Hová is tudnának bebujni, hogy fedél alatt legyenek. Eszébe jutott, hogy a közelben van egy elhagyott csárda. Az éppen jó lesz, ott megvárhatják, amíg a zivatar lezajlik. De jó lesz sietni, mert még addig is bőrig ázhatnak, ha idejében el nem érik.

— Siessünk a csárdához, ott pihenhetünk. Kivárjuk, amíg a vihar eláll.

A próbacsendör almos képe megelenkült. A felük felett logo esőtől gyorsan szedték a lábukat. Az utolsó lépéseket

már futva tették meg, mert közben nagy ézengéssel ki-tört a zivatar. Szerencsésen még szárazon érték el a csárdát.

Az elhagyatott, üres ivóba betérve Gál csendőr zseblámpájával körülvilágított. A téglapadlón hamu és kiham-vadt zsarátnok. Megtapogatták alatta a téglát, még meleg volt. Nemrégén még tüzeltek itt. Csavargók lehettek; azok szoktak idehúzódni. Körülnéztek. A sarokban összekötözött szénacsomó. Kibontották, széttarták, nem találtak benne sem-mit. Egész friss volt, úgy látszik még nem régen készit-hették ide.

— Valaki ágyazni akart magának ide éjszakára. Jó lesz nekünk, jól tette, aki hozta — mondta nevetve a próba-csendőr, amíg a jóillatu szénából pompás fekvőhelyet csinált.

— Amíg az eső tart, jól kialusszuk magunkat.

— Jó lesz. Itt tartjuk meg a pihenőt. Aztán éjfélkor tovább megyünk. A szerelvényt leteheti, de a közelében legyen, a fegyvere meg a keze ügyében.

Lehevertek a puha szénára. Gál csendőr eloltotta a lámpáját és a sötétség lágyan körülölelte őket. A próba-csendőr kinyújtózkodott és menten el is aludt, mint a gyermek anyja ölén. Gál csendőr nem tudott aludni. A fe-lelősség érzése ujult erővel ébredt fel benne a sötétben, ez nyugtalanította és nem engedte az álmodat szemeire. Eszébe jutott, hogy éppen a fejük fölött van a padlás szabadon álló nyílása. Onnan kövel agyondobhatják. Aztán bosszankodva gondolt rá, hogy amikor bejöttek elmulasz-totta a csárdát töviről-hegyire átvizsgálni. Az óvatosság nem gyávaság és az igazi veszedelem az a könnyelmű gon-datlanság, amely bátorságnak akarna látszani. De nem az, mert elszántan szembeállni a veszedelemmel bátorság, de okatlan hetvenkedéssel kitenni magát orvtámadásnak, ez nem bátorság, hanem botorság. Ilyen meggondolatlanság és most itt akarnak aludni. Ezt megjegyzi magának a jövőre nézve, sose fog többé az óvatos elővigyázatról megfeledkezni.

A próbacsendőr felé fordult, de az nyugodtan hortyogott. Könnyű neki, nyugodtan aludhat, mert nem az övé a fele-lősség. Járőrvezetőjében bizva nyugodtan alszik, mert tudja, hogy a járőrvezető jól vigyáz. Sajnálta már felkölteni. Inkább önmagát ítélte a virrasztásra. Egész pihenő alatt ébren fog vigyázni, ha már azt az ügyetlenséget elkövette, hogy megelőzőleg nem kutatta át az egész csárdát. Pus-káját átölve, villanylámpáját kezében tartotta, hogy min-den percben kész legyen egy gombnyomással a szobát megvilágítani.

Feszülten figyelt. Odakint dörgött-zengett az égháboru és zuhogva ömlött az eső. Egyszerre lépések zaját hallotta. Valaki jön. Nem is egy. A lépésekből kivette, hogy ketten jönnek. De az eső ellenére úgy látszik nem nagyon siet-nek. Lassan csoszognak, nehezen jönnek. Valami terhet cipel-nek. Már a küszöbön vannak.

Gál csendőr kemény keze erősen megszorította a próba-csendőr kezét, akit a sajgó fájdalom tüstént felébresztett. De nem kiáltott, nem is szólt semmit, próbacsendőr léte-re mégis annyira csendőr volt már, hogy előbb lélegzetét visszafojtva felfigyelt. Hallotta a közeledő lépéseket és ebből eleget tudott. Ezért ébresztette fel járőrvezetője. Nesztele-nül megszorította Gál csendőr kezét, jelezve, hogy feléb-redt és résen van.

Kinyílt az ajtó és a csoszogó nehéz léptek ott haladtak el közvetlenül a lábuk mellett. Lassan visszahúzták a lábait, nehogy ottlétüket elárulják. Szuszogva valami nehez-et letettek a padlóra, mintha telezsák lett volna, szinte puffant. De hörgött is az a valami, vagy valamelyik a szuszogók közül. A csendőrök ugrásra készen figyeltek.

— Fogd meg a lábát, én levágom a fejét — mondta az egyik dörmögő hangon. A próbacsendőr hátán végig-futott a hideg. Valakit meg akarnak gyilkolni.

Gál csendőr könyökével megbökte a próbacsendőrt. Kész helyzetbe vett fegyverrel felugrottak.

— A törvény nevében!

A villanylámpa fénykévéje két cigány rémült arcába világított. Hatalmasan fejlett, összekötözött kost tartottak a kezükben. Riadt szemmel bámultak a vakító villanyfénybe.

— Dobd el a kést! — kiáltott Gál csendőr a nagyobbik cigányra, aki a késsel éppen el akarta vágni a kos nyakát. Egyet villant a kés a cigány kezében és csengve hullt a téglapadlóra. Gál csendőr a szuronya hegyével tovább piszkálta és a lábával a messzi sarokba vethette.

— Hol loptátok?

A cigányok egymásra néztek, tagadni kellene. A kos az itt van, azt nem lehet letagadni. Megint összenéztek és a nagyobbik megszólalt.

— Itt találtuk a mezőn. Ugy jött utánunk magától, nem is csalogattuk, csokolom a kezsit, lábát csendér ur!

— A négy lába össze van kötözve, hát hogy tudott utánatok szaladni?

Az ám, erről megfeledkeztek. A kisebbik cigány mér-gesen nézett nagy társára és hogy mentse a még meg-menthetőt, gyorsan átvette a szót.

— Rosszul mondta a bibás, csokolom a kezsit-lábát érmester ur. Nem is tudja mit beszil, mert riség a disnó.

— Ugy volt, — folyjon ki a semem világa, ha nem igazs — ahogyan in mondom. Így találtuk a mezsén éssze-kötözve seginy párát. Megsajnálunk, ne ázson odakint az essén, hát elhoztuk, hogy elvigyük a gázsdájához.

A kis cigány öntelten nézett a nagy cigányra és hen-cegőn villogó szemével ilyenfélét mondhatott neki: »Látod, te mamlasz, így kell beszélni, mint én, nem úgy, ahogyan te kezdted.«

— Hol a gazdája?

Fogas kérdés, megint összepislantanak, melyik feleljen és mit? A nagyobbik ki akarja köszörülni az előbbi csorbát.

— Kerestik kirem, kerestik, de nem találtuk.

— Hát hol kerestétek?

— Itt a határban.

— Nem is tudjátok, hogy ki a gazdája? Hát akkor hogy kereshettétek, ha még azt sem tudjátok, hogy kicsoda? Aztán mind az esőn jártatok, pedig azt mondtad, hogy azért hoztátok be, hogy ne ázzék az esőn?

A két cigány dühösen nézett egymásra, erről ismét megfeledkeztek. Érezték, hogy szorul a hurok, de szívós cigánycsökönnyösséggel hazudozva mégis váltig tagadtak.

— Motozza meg őket! — szólt Gál csendőr a próba-csendőrhöz. A kis cigány nadrágszárából is előkerült egy élesrefent kés. Azt Gál csendőr a másik késsel együtt betette a járőrtáskájába. Aztán kinézett az ajtón. A vihar elvonult, az eső is elállt. Szép holdvilágos éjszaka volt. Indulhatnának tovább, de előbb a két cigánnyal valami-képen dülőre kell jutni. Valamelyik közeli akolból lop-hatták azt a kost, annyi bizonyos, de melyikből, ez a kérdés. Erre pedig a cigányok nem fognak önszántukból megfelelni, hanem hazudozni fognak a végkimerülésig. El kell majd menni minden akolhoz megtudakolni, hogy honnan lopták. Ez az egyetlen biztos módja, de időfecsérlés, mert hátha éppen csak a legutolsó akolban kapnak eredményt és a többit hiába járják be. Ki kell eszelni valamit, amivel a cigányokat rövidesen beismerésre lehetne bírni.

(Folytatjuk.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
PINCZÉS ZOLTÁN százados.

HELIOS-nyomda Budapesten, VII., Sip-utca 3. sz.
Telefon: József 413—27.
Felelős vezető: Weitz Károly.